

Дмитро АРСЕНИЧ

ПОСТРІЛИ З ЛУКА

АФОРИЗМИ. ДУМКИ. ЖАРТИ

Косів
"Гісаний Камінь"
2017

Дмитро Арсенич. Постріли з лука. — Косів.
Писаний Камінь 2017. — 176 с.

ISBN 978-617-7436-14-9

Ще із шістдесятих років автор друкує свої афоризми у «Літературній Україні», журналах «Перець», «Україна», «Ранок», «Дзвін», «Дніпро», «Вітчизна».

У 1987 році в Києві вийшла книжка афоризмів. Ввійшли вони і до книжки «Українська афористика», яка теж вийшла у Києві 2001 року.

У цій книжці автор пропонує все написане у жанрі афористики на нинішній день.

Ілюстрація на обкладинці:

1 стор.

Геракл лучник. Статуя з фронтона храму Афіни в Егіні

Найкращі духи завжди в маленьких флаконах.

Джон Драйден.

ФОРМУЛИ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ

◆ Любов до Батьківщини — пролог усіх добрих починань.

◆ Найласкавіше слово — кохана. Найтепліше — мати. Найдорожче зі слів — Батьківщина.

◆ Де б ми не опинилися — голос Батьківщини відлунює в нашому серці.

◆ Навіть у птахів є батьківщина.

◆ На чужині й горе втричі важче.

◆ Наймиліша дорога — на Батьківщину.

◆ У гені кореня живе гілка.

◆ Час перехитрити неможливо.

◆ Зрада не буває половинчастою: зраджують повністю.

◆ Зрада — найганебніше відступництво і виправити його найважче.

◆ Коли прикро, здається, болять навіть шрами.

◆ Хто засіває пустелю, врожай не збирає.

◆ Якщо вже служити комусь, то найкраще людуству.

◆ У клітці птах співає не так натхненно.

◆ Щоб знати різницю між добром і злом, треба скуштувати обох.

◆ Поняття «Хліб» варте того, щоб його писа-

ти з великої літери.

◆ Читати між рядками людина вчиться сама.

◆ А може, піраміди — пам'ятник рабам?

◆ Поет, який виконує роботу різника, все-таки поганий поет.

◆ Насіння і в коморі марить сходами.

◆ Найбільше багатство завжди при людині.

◆ Глінний папір зберігає вічність думкам.

◆ Спрагу душі вода не вгамовує.

◆ Рано чи пізно геній буде визнаний. Інша справа, що його можуть визнати не сучасники.

◆ Кожний потерпілий у боргу перед своїм кривдником.

◆ Шрами завжди про щось нагадують.

◆ Чесність людини до деякої міри проявляється в її мові.

◆ Найчастіше пастух не доводиться власником отари.

◆ Лови мить удачі. Вона скороминуща, як блискавка.

◆ Не так важливо де народився Гомер, як те, що він залишився безсмертним.

◆ Через твори письменника можна пізнати

його душу.

- ◆ На прапорах капітуляції символів не малюють.
- ◆ Крилаті слова далеко залітають.
- ◆ Характер ріки найкраще проявляється під час повені.
- ◆ Сокира — вічний ворог дерева.
- ◆ Ще сонце в зеніті, а вже ніч у дорозі.
- ◆ У гарних творах немає зайвих речень.
- ◆ Золото часто плямує людей.
- ◆ Ностальгію не виліковує найкращий лікар.
- ◆ Кішку медом не спокусиш.
- ◆ Пройдені рубежі стають тилом.
- ◆ Винайти б вченим лот, який виміряв би глибину людського духу.
- ◆ Голос Вітчизни слухають всім єством.
- ◆ Втрачена цнота, як і честь, не поновлюється.
- ◆ Агресивна оса нападає без причини.
- ◆ Чи відомо кобрі, що вона — королівська змія?
- ◆ Загадки Всесвіту із числа найскладніших загадок.

- ◆ Старість важко замаскувати.
- ◆ Попелюшка не вірить у добру мачуху.
- ◆ Навряд, щоб слуга двох панів сподобався обидвом.
- ◆ Як приємно зустріти жінку, в якій краса і розум не ворогують між собою!
- ◆ Мед солодкий для всіх.
- ◆ М'якому знаку не суджено починати речення.
- ◆ Спалити кораблі, значить, примусити прийняти бій на суші.
- ◆ Важко утримати порох сухим на кораблі, який опинився на дні.
- ◆ Пересохлі ріки вже не течуть.
- ◆ Лягаючи звечора йолопом, неможливо прокинутись вранці філософом.
- ◆ Соловей співає з любові, а півень — із хизування.
- ◆ Зло помножене на зло не дасть добра.
- ◆ Сльози — сіль душі.
- ◆ Коли правда мовчить — у неї переконливі жести.
- ◆ Скільки треба остудити запалу, щоб нажити досвід!

- ◆ Вибір породжує буриданових ослів.
- ◆ Гарем ціниться жінками, а не євнухами.
- ◆ Канібали вгамовують спрагу кров'ю.
- ◆ Не один мисливець за золотим руном вертався без руна ледь живим...
- ◆ Хамелеон міняє колір, гадюка міняє шкіру. Нічого дивного — метаморфози властиві плазунам.
- ◆ Справжню прірву не перестрибнеш.
- ◆ Залах свого поту для кожного терпимий.
- ◆ На службовій драбині бильцями служить субординація.
- ◆ Афорист не повинен ставити крапки над «і». Нехай якесь зусилля зробить і читач.
- ◆ Сокирою олівець не застругують.
- ◆ Древко підходить до будь-якого штандарта.
- ◆ Спитайте хіроманта про ахіллесові п'яти людей, і він вкаже на долоні.
- ◆ Це вже само собою похвально, коли негатив бажає стати позитивом.
- ◆ Романісту простима перевитрата слів, афористу — ніколи.
- ◆ Істинний послідовник до епігонства не дійде.

- ◆ Незасіяна нива вруниться бур'янами.
- ◆ Справжню ціну меду знають бджоли.
- ◆ Горе і біда застають нас зненацька.
- ◆ Соломонів суд не закінчується трагедією.
- ◆ І в найбільш прозаїчному афоризмі є своя поезія.
- ◆ Найнижча ціна словам, яких немає у словниках.
- ◆ Пісна трапеза не до смаку людоїдам.
- ◆ Прямі, що перетинаються, стрічаються лиш один раз.
- ◆ Для неписьменного абетка загадковий код.
- ◆ Людина живе неповнокровно, коли живе тільки власними інтересами.
- ◆ Мета — той пік, на який треба настроювати компас життя.
- ◆ Мужній обирає між зрадою або смертю — смерть.
- ◆ Любов до Батьківщини — почуття найсвятіше.
- ◆ Нема до Вітчизни любові там, де нею хваляться.
- ◆ Патріотичні пориви ведуть людину до подвигу.

- ◆ Патріотизм — найвагоміше із почуттів.
- ◆ Відданість Батьківщині — якість високої проби.
- ◆ Зрікатися Вітчизни — зрікатися самого себе.
- ◆ Ренегати півжиття терпеливо очікують хвилини зречення.
- ◆ Нице намагається себе показати, величне і так побачать.
- ◆ На будь-якій мові «рабство» звучить непривабливо.
- ◆ Корінь зла дає багато пагінців.
- ◆ Милиця не може бути щирим другом нозі.
- ◆ Завеликий ризик — куштувати ціанистий калій, щоб знати смак отрути.
- ◆ Золоте руно губить цілого барана.
- ◆ Сову важко переконати, що спати краще вночі.
- ◆ Собака розуміє собаку по тим, як вона гавкає.
- ◆ Закони природи безсилий порушити найжорстокіший диктатор.
- ◆ Можна вірити про пригоди в Бермудському трикутнику, і не втративши там рідних.
- ◆ Сходячи з арени, в більшості випадків, две-

рима не грюкають.

◆ В іржавій піхві іржавий меч.

◆ Полководець більше боїться зради, ніж бо-
ягуз поразки.

◆ Досягаючи мети при підтримці підлих лю-
дей, може, це все-таки поразка?

◆ Ради правди філософ мусить бути у своїх
висловлюваннях іноді жорстоким.

◆ У переломні моменти історії тверді харак-
тери не ламаються.

◆ Не треба давати рубати долоню, де досить
відбутися мізинцем.

◆ Хто ходив босим по склі, того стерня не
коле.

◆ Обривання струни завжди звучить дисонан-
сом.

◆ У коханні і грубі натури виглядають ніжнішими.

◆ Кохання не потребує посередника.

◆ Мабуть, у хвилини щастя люди не старіють.

◆ Мед здається не настільки солодким, як по-
лин — гірким.

◆ «*Vae victis*»¹. Зрештою, переможені не раз
переконувалися у цьому самі.

---

¹«Горе переможеним! (латинський).

- ◆ Навіть дерева вмирають по-різному.
- ◆ Буває, що шибениця забирає життя, але ви-нагороджує безсмертям.
- ◆ Не дані клятви легко не порушувати.
- ◆ Гляньте на віражі ріки, і ви зрозумієте, яке велике її стремління до моря.
- ◆ В афоризмі кожне слово на ціну золота.
- ◆ Великі люди вміють зійти з арени вчасно.
- ◆ Наука досягає вершин, завдяки польоту фантазії.
- ◆ Колесо чудово прислужилося людству. Навряд чи так прислужиться атом.
- ◆ Хоч є вундеркінди, але філософами в дитячому віці не стають.
- ◆ Осінь почуттів — страшна пора.
- ◆ Зрадила кохана, відвернувся друг... Це дрібниці, порівняно зі смертю матері.
- ◆ Для патріота інтереси Вітчизни — вищі за його власні.
- ◆ Промінь, який біжить по дзеркалу, завше ковзається.
- ◆ Іноді час знецінює і цінне. Однак невагтіс-не час не зробить цінним.
- ◆ Якими хитрими не були б плани генералів,

виконувати їх доведеться рядовим.

◆ Кожна людина представлена у світі тільки єдиним екземпляром.

◆ Взимку ні соловей не щебече, ні зозуля не кує.

◆ Око себе не бачить.

◆ Буйну свиню кільчать.

◆ Кожний досягає ту вершину, яку йому судилось досягти.

◆ Непідкупній людині — ціни немає!

◆ Жаба і вуж під одним кущем не живуть.

◆ У Всесвіті багато руху, але шуму не чути.

◆ І нейтральні країни на чиємусь боці.

◆ Читаю древніх філософів і переконуюсь які це сучасні люди!

◆ Немає понять, які були б задорогими покласти на олтар Вітчизни.

◆ Не один сліпий погодився б бути короткозорим.

◆ Варвари завжди націлені на спустошення.

◆ І в горбатих домовини рівні.

◆ Коли людина не мислить, вона тоді найближче до тварини.

- ◆ Восени птахи не голодні.
- ◆ Серце — найчутливіший камертон.
- ◆ Поет, рубаючи дерево, думає про біль дерева.
- ◆ Нема такого гальма, яке зупинило б час.
- ◆ Від ударів долі також втрачають рівновагу.
- ◆ Яструб і сойка по сусідству не гніздуються.
- ◆ Червиве яблуко падає першим.
- ◆ Малоймовірно, щоб у батьків-ідіотів народився геній.
- ◆ Сон з кашлем не приятелює.
- ◆ Набридливу муху знищують насамперед.
- ◆ Ведмідь знає коли вилізти з барлогу.
- ◆ Чим більше гадюка міняє шкіру — тим вона отруйніша.
- ◆ Невезучий пішак рідко потрапляє у ферзі.
- ◆ І в крилатих мурашок інстинкт мурах.
- ◆ Наполеонам сняться перемоги.
- ◆ Після Ватерлоо залишається тільки дорога на острів Св. Олени.
- ◆ Голий краватку не приміряє.

- ◆ Пожовкле листя боїться вітру.
- ◆ Вівця, що відбилася від отари, стає легкою здобиччю хижаків.
- ◆ Нулі чомусь не страждають комплексом неповноцінності.
- ◆ Доконавши людину, хвороба і собі підписує вирок.
- ◆ В черзі, де всі воліють бути останніми, першому не заздять.
- ◆ Досконалість обурює примітив. (Примітив обурюється досконалістю).
- ◆ Мох і під снігом зелений.
- ◆ Розум не завжди надто раціональний, а серце не завжди надто щедре.
- ◆ Щоб захоплюватися кимось, досить про нього чути; щоб кохати — необхідно бачити.
- ◆ Серце вміщає всі почуття.
- ◆ Щастя має властивість ефіру: швидко вивірюється.
- ◆ Лякаються грому, хоч вражає блискавка.
- ◆ Із погано вихованої дочки не виросте Антігона.
- ◆ Помилки людства тільки на шкоду людству.
- ◆ Від побачення з Вітчизною не регочуть, але

з туги за Вітчизною плачуть.

◆ Орлові страшно й подумати: як це жити без крил?

◆ Сильного духом навіть лікувати легше.

◆ Велич не ставить собі за мету когось покривдити.

◆ У рідній мові вміщається любов до Батьківщини, як у гені — спадковість.

◆ Годі шукати Сцеволи між зрадниками.

◆ Торувати шлях до геніальності не легше, ніж прокладати його між джунглями.

◆ Не густо імен, які б, як Авіценна, пережили своє тисячоліття.

◆ Авіценна — людина, в якій вмістився весь прогрес того часу.

◆ Яка жінка не заздрить осиній талії!

◆ Паршиві плоди тільки обтяжують гілку.

◆ З нуля нічого не візьмеш.

◆ Ворон ворона на падло кличе.

◆ Часто несправедливість помножує несправедливість у геометричній прогресії.

◆ Як не дивно, але буриданив осел належить до категорій філософських.

◆ Корозія душі і ерозія совісті — страшні хвороби.

◆ В очах овець баран поступає безпомильно.

◆ Не можливо стати Архімедом, зробивши ті ж відкриття, що — Архімед.

◆ У дресирувальника повинно бути більше терпіння, ніж у звіра.

◆ У пустині вода цінніша за золото.

◆ В людини, якій відрізають язик, діти народжуються все ж не німими.

◆ Ремісник ніколи не досягає рівня Рафаеля.

◆ Ніхто не питає оселедців чи вони згодні подорожувати в бочці.

◆ Все має ворогів: на дерево є гриб, на залізо — іржа.

◆ Розумні роблять висновки, дурні — прискіпуються до причин.

◆ Який мізерний комар, а кровопивця!

◆ Стихія за свої вчинки не відповідає.

◆ Гітара грає не так, як скрипка.

◆ Ким би людина не була, вона повинна бути ще й собою.

◆ Що в воді живе, того блохи не кусають.

◆ Коли б перевелися брехуни — на стільки б виграла правда.

◆ Навіть коли до мети залишається один крок, його ще треба зробити.

◆ Де мужні стискають зуби, там боягузи ними цокотять.

◆ В лабіринті багато тупиків.

◆ Якщо афоризм сподобався, цікаво знати хто його автор.

◆ Життя не протікає у зворотному напрямку.

◆ Старість може обминути людину. Смерть — ніколи!

◆ Верблюда пустелею не злякаєш.

◆ Жінка схожа на бочку, вже не схожа на жінку.

◆ Одноокі фотографуються у профіль.

◆ Яка шатенка не заздрить брюнетці!

◆ Жартівливі епітафії зустрічаються тільки на могилах оптимістів і гумористів.

◆ І близнюки вмирають не одного дня.

◆ Коли хвилі життя переростають у цунамі, з них важко вибратись.

◆ Крук і жаба крикають по-різному.

◆ Трапляється, що випарувана вода повер-

тається градом.

◆ У безвітряну погоду і дим піднімається вгору.

◆ Заїки в оратори не мітять.

◆ Піддослідний кролик має шанси в кінці кінців потрапити удаву на обід.

◆ Кар'єрі ні одного футболіста світу не задрить лишень Пеле.

◆ Сплячий також тимчасово виключений з життя.

◆ Надміру піддаючись конформізму — можна перестати мислити.

◆ Бджоли збирають нектар; оси злітаються на готовий сироп.

◆ Міщани втамовують духовний голод шоколадом.

◆ Євнухами не стають за власною згодою.

◆ Кажуть, що комарі можуть заїсти людину. І притому — задаром.

◆ Кішка знає коли вона нашкодила.

◆ Поїдаючи мух, і павук робить користь.

◆ Приємніше слухати трьох мудреців, ніж одну плітку.

◆ Яке ж гаряче залізо у вогні — таке ж холодне на морозі.

- ◆ Потік прокладає собі русло сам.
- ◆ Фортуна завжди є співавтором щастя.
- ◆ Поняття «жінка» набагато складніше ніж поняття «вища математика».
- ◆ Кохання — музика серця, і до неї в кожного ідеальний слух.
- ◆ Закохані мислять серцем.
- ◆ Пташки співають перед сходом сонця, а не перед сходом місяця.
- ◆ У заздрості недобррозичливий погляд.
- ◆ Зажерливість людини іноді пожирає саму людину.
- ◆ Є зло, прощати яке, — злочин.
- ◆ Неправда, що у непогожу годину немає тіней, просто тіні тоді зливаються.
- ◆ Богатиреві не сховатися в юрбі карликів.
- ◆ Родимих вад важко позбутися.
- ◆ Чия рука залишилася в пащі акули, той боїться заходити в море.
- ◆ Мудру думку шанують скрізь.
- ◆ Чесний філософ не боїться суду нащадків.
- ◆ Природа знає, що берізка мусить вирости білою.

- ◆ Ні одне дерево не пускає коріння вверх.
- ◆ Загнузданий мустанг здається просто конем.
- ◆ Кожний чисельник мріє, щоб у нього поменшав знаменник.
- ◆ Час зупиняє всі рухомі стрілки.
- ◆ Нещастя вміє викликати сльозу.
- ◆ Погана насінина поганий плід родить.
- ◆ Якою бистрою не була б течія, притока в неї ввіллється.
- ◆ Убогість не завада людяності.
- ◆ Важкі думки не витримують власної ваги.
- ◆ Божитися в характері фарисеїв.
- ◆ Правда частіше за брехню опиняється в становищі пасербиці.
- ◆ Служити Батьківщині — почесна місія.
- ◆ Слово здатне поранити і там, де не досягне куля.
- ◆ В афоризмі думка повинна бути зібрана в одне ціле, як у фокусі пучок променів.
- ◆ Щоб утриматись на висоті, треба постійно тренувати крила.
- ◆ Зелений листок рідко покидає дерево.

◆ Істина завжди актуальна. Інша справа, що не всім вона до вподоби.

◆ Людина — найскладніша формула природи.

◆ Хто має вдосталь хліба — прагне й видо-вищ.

◆ Під час бенкетів Лукулла солов'ї не співають.

◆ На осиці кожен листок тремтить.

◆ Флюгер не так чутливий, як податливий.

◆ Дощ знає, що таке кругообіг води.

◆ Синиця в жмені завидує журавлю в небі.

◆ Кажан не боїться крововиливу в мозок.

◆ Краще стояти під мечем Дамокла, ніж лежати на Прокрустовім ложі.

◆ Сатані подобається бути в ролі опікуна, а не друга.

◆ На знімках у профіль вухо бажає фотографуватися в анфас.

◆ Черепаха повзе, але куди їй, власне кажучи, квапитись?

◆ Кляп всувають лише зв'язаним.

◆ Живими на власнім похороні не бувають.

◆ І в отруйних ягодах є вітаміни.

◆ Крізь пробоїну в моральності витікає совість.

◆ У калюжі низька культура води.

◆ Мізерна блоха, а крові прагне!

◆ Гнида, якщо й росте, то сягає не вище воші.

◆ Чортополох засівається сам.

◆ Жалібно нявкає кішка, що не зловила пташку.

◆ На грошах зустрінеш відбитки пальців усіх злочинців.

◆ Летючому голландцю Бермудський трикутник не страшний.

◆ Верблюдові зайве мріяти потрапити на полюс.

◆ З чорного дуже важко зробити біле.

◆ На Сонце ніколи не ступить нога людини.

◆ Випущений з пляшки джин насамперед готовий розправитися з тим, хто його випустив.

◆ Утоплений спливає на поверхню запізно.

◆ Стаючи на дві ноги, мавпа мавпує людину.

◆ Стебло не бажає стрітися з косою.

◆ В'юни верткі, бо в намулі легко вертяться.

◆ У шахах коні ніколи не вийдуть з гри.

- ◆ Що далі на північ — ананаси дорожчі.
- ◆ Павук джмеля не чіпає.
- ◆ Відтінок іноді зраджує колір.
- ◆ Якщо справді настає твій щасливий час, доля не дасть його проґавити.
- ◆ Ні один чоловік не проти, щоб усі жінки були красивими.
- ◆ В кожному гадові є щось від чорта.
- ◆ Вигнання з раю було. А чи траплялась втеча в пекло?
- ◆ Горила філософськими категоріями не мислить.
- ◆ Кішці наступають на ногу в тих випадках, коли кішка товчеться під ногами.
- ◆ У смерековий ліс за жолудями не ходять.
- ◆ Світлячки не розганяють темряву, однак поетизують ніч.
- ◆ Вислів «альфа і омега» ображає інші літери грецького алфавіту.
- ◆ Надмірний сміх викликає сльози.
- ◆ Людину може обминути все, крім смерті.
- ◆ Суспільство формує людину. Злочинець формується сам.

◆ Не буде помилкою вважати Ціцерона більш філософом, ніж державним діячем.

◆ Як жир псує форми тіла, так байдужість псує душу.

◆ Найкращий метелик — живий.

◆ Приємне триває коротко.

◆ В погідну годину дерево не скрипить.

◆ Ні один лікар не дасть рецепту проти смерті; ні один мудрець не вкаже дорогу зі старості в юність.

◆ Коли заочується сонце, залишається надія на світло зірок.

◆ Тепло так швидко не лікує, як холод — калічить.

◆ Нема річок без замулу.

◆ Яблука — найлегший тягар для яблуні.

◆ Здавалося б, небо всюди однакове — голубе. Та ні, над Батьківщиною воно особливе.

◆ Матері передчувають як ніхто: ще в сина і не ціляться, а матері вже сниться поганий сон.

◆ Дорога на Голгофу всипана терном.

◆ Бідний народ, в якого нема героїв.

◆ Корифеї не прагнули безсмертя. Вони просто робили свою справу.

- ◆ Важливо не де ти, а — хто ти.
- ◆ Затонулим кораблям гавані сняться.
- ◆ Найдотепніші вислови у древніх філософів.
- ◆ На людському обличчі так багато написано!
- ◆ Висока та мета, заради якої не жаліють життя.
- ◆ Уже в мить зачаття кожному гарантована смерть.
- ◆ Великі люди дешевими думками не козирають.
- ◆ Марнослов'я породжує Геростратів.
- ◆ Крапля отрути — жахлива величина.
- ◆ Якщо над людиною висить фатум, важко вислизнути неушкодженим.
- ◆ У бідного Іра навіть ім'я коротке.
- ◆ Непевність язика в отворі губ.
- ◆ Ніхто не витримає всіх нещасть одразу.
- ◆ Під час повені ріка нехтує берегами.
- ◆ Стежка, якою не ходять, заростає.
- ◆ Сорока мостить гніздо по-сорочому.
- ◆ Затемнення Місяця відбувається без згоди Місяця.

◆ Кожна дівчина в юності марить про свою тисячу і одну ніч.

◆ У вік Астреї добре ходити по «яблука Гесперид».

◆ Блідій фразі знак оклику рум'янцю не додасть.

◆ Можливо, досконала гра словами — це вже мистецтво?

◆ Ніхто не проміняє власну голову на всі томи енциклопедії.

◆ Поки не наступила година ворогів, виходить — триває твій час?

◆ Не куштувавши ананаса, важко писати про його смак.

◆ Бідний фараон, якому сняться худі корови!

◆ У поєдинку мангусту з коброю — нічиєї не буває.

◆ Риба обходиться і без ластів.

◆ Душа любить співати під акомпонемент щастя.

◆ Сімейне життя схоже на музику: в ньому зустрічаються як мажорні, так і мінорні акорди.

◆ У тій країні, де немає крокодилів, приказки про крокодилів не складають.

◆ Білий ведмідь тундру на тропіки не проміняє.

◆ Висівки хіба випадково потрапляють до еліти.

◆ Всяка мізерія намагається створити ілюзію величини.

◆ Биту гадюку на стежці не стрінеш.

◆ Притисни муху — і вона наслідить.

◆ У вовка очі вовчі.

◆ Потрапивши в джунглі, доводиться приймати ті умови, які диктують джунглі.

◆ Життя ставить багато пасток; смерть — лише одну.

◆ Протези не бувають ні досконалими, ні зручними.

◆ Лікар повинен пам'ятати, що слово прирівнюється до скальпеля.

◆ Всяка мізерія намагається створити ілюзію величини.

◆ Від нелюба і орхідеї немілі.

◆ Дати клятву у десять років? Але спочатку треба бути родом із Ганнібалів.

◆ На шляху до істини обов'язково трапляється каміння спотикання.

◆ У вогні помсти може згоріти і фенікс.

◆ Коли два сатирики схрещують шпаги, може

вийти серйозний двобій.

◆ Уже зловивши мить удачі, не завше щастить її втримати.

◆ Рамки щастя завжди тісні для горя.

◆ Для наріжного каменю вибирай міцний моноліт.

◆ Чим нижче дупло, тим більша ймовірність, що в ньому сидить гадюка, а не птаха.

◆ Марнославцям хвальба затикає вуха.

◆ Дурості іноді хочеться проексаменувати мудрість.

◆ Цапові борода не придає шляхетності.

◆ Культура в хулігана низька, проте яка висока школа лихослів'я!

◆ Верблюд сам уклякає, щоб на нього сіли.

◆ Крук мухами ситий не буде.

◆ І короткочасний дощ псує погоду.

◆ Хто ж прочитає, коли пишеш чорним по чорному?

◆ Розбите яйце зцілити неможливо.

◆ Муфлон не погодиться жити в кошарі.

◆ Зцілювати людську душу, мабуть, доступніше філософу, ніж лікареві.

◆ Крім усяких інших кодексів, є ще кодекс людяності.

◆ Фіскал, який повісився, порядніший за того, який не зробив це.

◆ Дорево не винне, що на ньому повісилися.

◆ Навіть з Евереста неможливо побачити весь світ.

◆ Де горобцеві мріяти про орлиний політ!

◆ Лінню ніхто ніколи нічого не досягав.

◆ Нелегко спровокувати хама на ввічливість.

◆ Порохно світить виключно для себе.

◆ Капрі видимі — в чужих очах.

◆ Скільки не товчи воду у ступі, масла не зіб'єш.

◆ Знайдений ідеал деколи втрачає привабливість.

◆ Міль завжди серед книжок, а от неписьменна.

◆ Гроза серед ночі виглядає страшнішою, ніж вдень.

◆ Гасло раків: «Тільки назад!»

◆ У моральних падіннях і парашут не врятує.

◆ Сверблячка наростає, як тільки подумаєш, що необхідно почухатись.

- ◆ Круті віражі життя заносять на узбіччя.
- ◆ Пінгвін зі страусом — не знайомі.
- ◆ Навіть у двох корит різна доля: в одному місять тісто, в другому подають свиням.
- ◆ Біля гнізда шершені надзвичайно агресивні.
- ◆ Лисиця хитрістю заставляє борсука зцуратися власної нори.
- ◆ Тільки спалені секретні папери не розголошують таємниць.
- ◆ Шкідливі ідеї такі ж небезпечні, як рецидивісти.
- ◆ У гадючому яйці компоненти отрути також ймовірні.
- ◆ Звір у лісі не заблудить.
- ◆ Ящірка чудово вписується в зелений фон.
- ◆ Весняний сад п'янить, а осінній — радує.
- ◆ То не байкар, що не чув про Езопа.
- ◆ Марево пустині — вода.
- ◆ Швидше всього вогонь сичить на воду зі злості.
- ◆ Голод перериває всі справи.
- ◆ Недобра та людина, яка може порадити, як краще повіситись.

- ◆ У келихах вина розчиняється розум.
- ◆ Недруги жалять частіше за гадюк.
- ◆ Міст будують, враховуючи два фактори: де він потрібний, і де дозволяє ставити течія.
- ◆ Навіть мудрець не в силі досягнути всі істини.
- ◆ У голому тілі завжди причаєна гріховність, як у толі — вибух.
- ◆ Квітка латаття плаває на воді, а корінь держиться землі.
- ◆ Сік — кров рослин.
- ◆ Природа все робить вчасно, і ніколи не відкладає на потім.
- ◆ Ні одна вишня не помилиться вродити черешні.
- ◆ Молода папороть більш кучерява.
- ◆ Оленеві роги не заважають.
- ◆ Сильна течія диктує свою волю.
- ◆ Легке плаває, важке тоне.
- ◆ Всяка тимчасовість заздрить вічності.
- ◆ Мертвий не відчуває м'якості подушки.
- ◆ Може, доречно катові ходити у масці постійно?

- ◆ Поетами народжуються, катами стають.
- ◆ Час — повелитель всесильний: протестувати йому безуспішно.
- ◆ Старість уміє оцінити дорожче багато дечого з того, чому юність не надає значення.
- ◆ Надія — дуже пісне блюдо.
- ◆ Струшене яблуко розлучається з гілкою назавжди.
- ◆ Зірвана квітка цвіте найкоротше.
- ◆ Кропива не знітиться і перед королем, — вона жалить всіх.
- ◆ Апіса¹ на кориду не виставляють.
- ◆ Під час штилю кожен океан тихий.
- ◆ У каламутній річці ковбані засекречені.
- ◆ День і вовка робить смирнішим.
- ◆ Бутафорія має властивість блищати більше за коштовності.
- ◆ Невиданій книжці важко знайти свого читача.
- ◆ Поки за шелестом розгледити ящірку, встигнеш подумати про гадюку.

---

¹Апіс — священний бик у стародавній єгипетській міфології.

- ◆ Духи в чорнильницю не наливають.
- ◆ Шкіра — єдиний одяг, який не зношується до смерті.
- ◆ Словами можна виразити все.
- ◆ Стріла, пущена з тятиви розуму, також здатна вражати ціль.
- ◆ Серед піску роздумів ледь відшукаєш золоту піщинку думки.
- ◆ Горе завжди небажаний гість.
- ◆ Піррову перемогу не святкують, а оплакують.
- ◆ Під час миру вирішують багато проблем; під час війни — всього одну.
- ◆ Мати, яка народила генія, здійснила подвиг.
- ◆ Отчий поріг м'якший за диван у гостях.
- ◆ Красуня і без прикрас привертає увагу.
- ◆ При сонцеві місяць не світить.
- ◆ На недобре слово в кожного гострий слух.
- ◆ Одна помилка іноді викликає цілу ланцюгову реакцію помилок
- ◆ У житті завжди щось стається вперше, або востаннє.

◆ Скарбниці геніїв, на відміну від скарбниць багатців, відкриті для людей.

◆ Зроби подвиг для людства, а місце в енциклопедії для тебе тоді знайдеться.

◆ Цілість впалого олівця обманлива — серцевина його кришиться.

◆ Фортуна, яка приводить до сліз, часом сама хоче їх витерти.

◆ Для одної сторони свідок завжди — *persona non grata*¹.

◆ Скорятися велінням совісті — похвально.

◆ У кожного були такі хвилини, які б він не відмовився пережити вдруге.

◆ Великі справи доводиться іноді розчиняти словами.

◆ А скільки ще геніальних афоризмів не написано!

◆ Бажано, щоб мускули радилися розуму.

◆ Справжня мати не прагне пережити свою дитину.

◆ Талант, помножений на працю, мусить дати врожай.

◆ Найсміливіші прогнози належать фантастам.

---

¹Небажана особа (лат.).

◆ Симпозіум дилетантів не вирішує кардинальних проблем.

◆ У дурнів інтуїція притуплена.

◆ Іноді, йдучи на звук барабанів, можна потрапити до людодів.

◆ Неук з профаном — рівні компаньйони.

◆ В одному дворі і собака з котом стають приятелями.

◆ Клоун смішить публіку; п'яниця стає по-сміховищем сам.

◆ Похвала варт чогось лише з уст об'єктивної людини.

◆ Після гирла ріка більше собою не управляє.

◆ Що більша глибина, то нижче дно.

◆ Хто ця сива жінка в синцях? Істина!

◆ Привілей часом сіє розбрат між рівними.

◆ Алюзії в літературі необхідні, як спеції в кулінарії.

◆ Щастя вимірюється не багатством. Щастя вимірюється тріумфом духу

◆ Крисиві жінки сприймають компліменти як належне. Некрасиві — як милостиню.

◆ Під час землетрусу багато чого дрижить.

- ◆ Хобот личить лише слону.
- ◆ Найважче замешкати в душі народу.
- ◆ Хто не намагається скинути ярмо, заслуговує, щоб його шмагали батогами.
- ◆ Спартак був рабом. Але не кожен раб може дорости до Спартака.
- ◆ Коли настає пора брати в руки щит, бери й меч.
- ◆ Оса потрапляє в оселю мурашок мертвою.
- ◆ Правду можна заперечити, але вона не стане від того неправдою.
- ◆ Правда невразлива. Вразливі її воїни.
- ◆ Хто спалює за собою всі мости, назад не повертається.
- ◆ Як би не лютував мороз, сонце не замерзне.
- ◆ У шибениці для всіх одна міра.
- ◆ Тільки завдяки Авелям ми згадуємо Каїнів.
- ◆ Добре, коли Феміда, йдучи вершити правосуддя, не губить терези.
- ◆ Ініціативу не одного собаки стримує ланцюг.
- ◆ Нема такого собаки, який би не розумів, що таке палиця.
- ◆ Жодний годинник не витримує змагання з часом.

- ◆ Юність кожному до лиця.
- ◆ Плагіаторові доступні всі жанри.
- ◆ Геніальні думки складаються з надзвичайно простих слів.
- ◆ При самоосвіті треба мати терпіння учня і хист педагога.
- ◆ На турнірі провидців сліпцеві робити нічого.
- ◆ Рідко коли мудрість обирає на нічліг голову дурня.
- ◆ У пліткарів довгий язик, великі вуха і куций розум.
- ◆ Навіть у компанії геніїв — дурень залишається собою.
- ◆ Марно сподіватися, що віслук, куплений у Кабулі, стане оленем у Парижі.
- ◆ Чи на графові, чи на жебракові — блоха лише блоха.
- ◆ Де не днює радість, там ночує смуток.
- ◆ Щоб спекти яблуко, насамперед треба його мати.
- ◆ Кому нічого губити, той не штопає кишені.
- ◆ З касти малих звірів тільки їжак може говорити з Левом нарівні.
- ◆ Євині гріхи спокутують і Адами.

- ◆ Сльози — безвідмовна зброя жінок.
- ◆ Жодний ворожбит не береться вгадувати своє майбутнє.
- ◆ Генія не всього кладуть у труну.
- ◆ Щодня нас чекає завтра.
- ◆ Горобець піднімається на орлину висоту тільки в чужих пазурях.
- ◆ Не в кожного пса собача доля.
- ◆ Свині не здихають від старості.
- ◆ Кріт очей не заपोшить.
- ◆ Кожний собака — сукин син.
- ◆ Найкрасивіше яблуко завше висить на недоступній гілці.
- ◆ Щоб померти під оплески, треба бути Софоклом.
- ◆ Корифеїв визнають без виборів.
- ◆ Боягузи найбільше тремтять за себе.
- ◆ Рибу не беруть за хвіст, коли хочуть її втримати.
- ◆ Ріка може міняти русло, але не напрям.
- ◆ І в мертвого їжачка колючки виконують свою функцію.
- ◆ Бедуїна не треба вчити як поводитись з

верблюдом.

◆ Прискіпливий і в колі намагається відшукати кути.

◆ Те, що п'єш, не треба жувати.

◆ Макове зернятко котить мурашка, а не бегемот.

◆ І велику птицю вбиває малий шріт.

◆ Де один непотрібний, там двох забагато.

◆ Гнів, як і повінь, чим більше наростає, тим грізніше проривається.

◆ Якщо залізо стає кораблем, воно плаває.

◆ З порожньої посудини нічого не виллється.

◆ Коли голод, хліб дорожчий за шоколад.

◆ Хто смакує пілюлі, тому терпне язик.

◆ Від найзразковішого єфрейтора до найгіршого генерала все таки надто велика відстань.

МІРКУВАННЯ ДОЗАМИ

◆ Цінний той вислів, який будить тисячі думок.

◆ Мета життя — смолоскип у темряві.

◆ Один трунок ми п'ємо із різних чаш.

◆ Іноді ганьбу можна змити лише кров'ю.

◆ Дотримуюсь думки, що Ніхто, прибране в золото, не являється Кимось.

◆ В афоризмі — все зразу. І багато на потім!

◆ Подвиг подвигів не рівня.

◆ Слабких поразка впокорує, сильним — гартує волю.

◆ Кожний хотів би жити в майбутньому.

◆ Двадцятий вік довів, що ядра — не мізерні величини.

◆ Езопова мова? Це ж треба, щоб одна людина мала свою мову.

◆ Пародисти звикли попасати свого Пегаса в чужих містах.

◆ Фортуна — циркачка: їздить на одному колесі.

◆ «Який ти грубий в поведженні!» — дорікало скло каменеві.

◆ Це ще як сказати, чи в щиглика, що тягне льоси, найкращий льос.

◆ Погоджуються відбути покуту за гріхи молодості — на старість.

◆ Між егоїстом і альтруїстом не повинна б виникати психологічна несумісність.

◆ Як відкараскатися, коли фортуна хоче зробити тебе каліфом на час?

◆ Неправда вміє постояти за себе.

◆ Королі зникають, блазні перевтілюються.

◆ «Alea jacta est!»¹. Хоч би не повернувся бумерангом.

◆ Знайшовши себе, постарайся не загубити.

◆ Після тупика важко зорієнтуватися, куди йти далі.

◆ Трапляється, що й пень пускає пагін.

◆ Перед чоловіками з міцними нервами жінкам безуспішно впадати в істерику.

◆ І в лисого батька косаті дочки.

◆ Щоб залишитися живою, комашка прикидається мертвою.

◆ Отруйний гриб не дасть себе з'їсти.

◆ Захворіти б летаргікові безсонням.

◆ Мала міль, а шкоду робить велику.

---

¹«Жереб кинуто!» (лат.)

◆ Оригінальним було б чорне молоко, але ніхто не захоче його пити.

◆ Пам'ять — ненадійний блокнот: у ньому можуть виявитись і загублені сторінки.

◆ Природа теж не економна: створюючи воду, витрачає на атом кисню два атоми водню.

◆ Сатира завдає ударів злу, але, на жаль, не смертельних.

◆ Іди до мети. Але не на колінах.

◆ Зливу не завжди супроводжує гроза.

◆ Під час бурі перекотиполе не знає, де зупиниться.

◆ Комар у капкан не потрапляє.

◆ З полярністю істин потрібно теж рахуватися.

◆ Ящери вимерли, а ящірки живуть. Напрошується висновок: щоб вижити іноді треба змаліти.

◆ Ніколи такими зайвими не бувають шпори, як тоді, коли ходиш на пальцях.

◆ Досвід круків: закльовувати найбезпечніше мертвих.

◆ Афоризми, трапляється, бувають як і діти, недоношеними.

◆ Бушуючи на цвинтарях, урагани тривожать і мертвих.

◆ Коли нема вибору, треба приймати сміливе рішення.

◆ Інтуїція — підказка внутрішнього голосу.

◆ Колючки троянди свідчать, що і красиве має недолік.

◆ У слові «жінка» дуже багато нюансів.

◆ Забруднені ріки вже не виграють хвилями, а просто котять їх.

◆ У курки, яка їсть яйця, відсутнє відчуття потомства.

◆ Афоризми повинні цінитись, як поезія. Бо писати їх набагато важче, ніж поезію.

◆ Де відшукати цифри, з яких складається формула щастя?

◆ Всі ми рухаємось. Але не всі знаємо куди.

◆ Є люди, яким все не так: мед їм замало солодкий, квас — не надто квасний, сіль — не дуже солоня.

◆ Талант потрібно використовувати на всю потужність, але зловживати ним — зайве.

◆ Є подвиги гучні і є подвиги «тихі». Але вони не менш важливі.

◆ Тільки любовні поцілунки не хибують лицемір'ям.

◆ Тигр завжди готовий до стрибка.

- ◆ Іноді пастухові буває гірше, ніж вівцям.
- ◆ Відшукати єдиний шанс із тисячі — досить ювелірна робота.
- ◆ Так вірити в успіх, щоб він прийшов.
- ◆ Час — великий скульптор, та не з кожної людини висікає особистість.
- ◆ На податливий хребет — жодного навантаження!
- ◆ Лелекам ніколи не справитися з жабами — вони жахливо плодючі.
- ◆ Бажаючим поживитися кров'ю, немає ліку.
- ◆ Карлик — не найкраща мініатюра роду людського.
- ◆ Плагіатор — особа, що не поважає ні літературу, ні своє ім'я.
- ◆ Хто надто легко ручається словом честі, не захоче ручатися грошима.
- ◆ Від розчарування в людях — втікають у самотність.
- ◆ Світ потрібно бачити таким, як він є.
- ◆ Давно здох пес, який мене вкусив, а я вбачаю його у кожній собаці.
- ◆ Антипатія — це ще не ненависть, але, можливо, перший щабель її.

◆ Невідомих істин немає. Але вони сприймаються свіжо, коли оригінально висловлені.

◆ Шибениця ні для кого не буває метою.

◆ У стихії руйнівний почерк, а не творчий.

◆ Якщо доля жаліє людину, куля проходить за сантиметр від серця.

◆ Тільки б полум'я гніву не охоплювало невинних.

◆ Таємниця, в якій прихований великий злочин, страшна таємниця.

◆ Невдячні люди й на доброту відповідають злом.

◆ Доброзичливий девіз: «Прожити життя, не проливши ні крапельки чужої крові».

◆ Своїм думкам бажаю єдиного: щоб вони вчили людяності.

◆ Яке вбоге життя, коли весь час думають про багатство!

◆ Невисока моральність побуджує низькі інстинкти.

◆ Чи не за наші вчинки двічі на добу і сонце червоніє?

◆ Після ляпасу ближньому, педант обов'язково помиє руки.

◆ Копав яму іншим, а казав, що докопується

до істини.

◆ Не обривай брехуна на півслові, бо придумає як збрехати краще

◆ Плаваючи, і п'явка повторює рухи змії.

◆ До раю черг не буває: мало праведників.

◆ На руїнах найкраще починати з нуля.

◆ Джентльмен Атлант: передав тягар неба Гераклу і не втік. Ще й приніс яблука Гесперид.

◆ Хоч поезія, як десерт, але проза більш калорійна.

◆ Непросто бути тамадою на бенкеті, на який тебе не запросили.

◆ Зайве змагатися хто кого переплюне: залишиться чимало обпльованих.

◆ Так обидва лицемірять, що починають один одному вірити.

◆ Хай вже гад плазує, але хай не жалить.

◆ Іноді страх набирається нахабства фліртувати з відвагою.

◆ Після очної ставки більшість не бажає стрічатись ще.

◆ Нікому не раджу наступати гюрзі на хвіст.

◆ Хотів би дочекатися Страшного Суду — живим.

- ◆ Ходіння по муках не вклалося в 40 діб.
- ◆ Оголошення в пеклі: «Потрібен дегустатор смоли».
- ◆ Рушницею шашіль не знищиш.
- ◆ Тільки б не посипалося з рогу достатку казна-що.
- ◆ Страх не жарт: засць навіть спить з відкритими очима.
- ◆ Поезії не гоже бути суто раціональною; але і суто штукарством чи грою слів — теж.
- ◆ Тільки б не проґавити на грані життя грань безсмертя.
- ◆ Скупий і пальця не дасть облизати.
- ◆ Кажуть, що перед смертю людина бачить панянку в білому. Видно, смерть гуманна: рядиться в біле, щоб не сполохати людину.
- ◆ Цей автор лише натякає. От якби він відважився ще й домовити.
- ◆ Якщо твої вороги б'ються — це вже для тебе — плюс.
- ◆ Страус дорожить тільки головою.
- ◆ Чи варто бути письменником, твори якого не бажають мати у власній бібліотеці?
- ◆ До своїх творів ставляться поблажливо, до чужих — завимогливо.

◆ Коли в нас щось виривається з рук, ми міркуємо, що його вибив сатана.

◆ Люди завжди прагнуть — чого нема. Наприклад, голубих троянд,

◆ Зіпсовані годинники не йдуть, а не заведені — страйкують,

◆ Голодному і без компанії смачно їсться.

◆ Воля коштує багато крові.

◆ Мета життя повинна цінитися вище за саме життя.

◆ Одними і тими ж сходами можна піднятися уверх і опуститись вниз.

◆ Невдалий шлюб — помилка на все життя.

◆ Нічого там не скажеш, де краще мовчати.

◆ Два осли — дурень на ослі.

◆ Блискавкою думки разити зло.

◆ Лишень блискавкою думки не поражати дерева істини.

◆ У кожному словоблуді причаївся спекулянт словесних кислочок.

◆ Коли ідеш, поете, на полювання слова, убий в собі браконьєра.

◆ На світі дуже багато дурних, які мають себе за мудреців.

- ◆ У приймах гірше, ніж у гостях.
- ◆ Спокусливо носити синці від золотого дощу.
- ◆ Дерево, яке родило заборонений плід, оголосили пам'ятником природи.
- ◆ Якби-то можна диявола закувати в кайдани!
- ◆ Не встигне шістка стати козирною, як уже задається.
- ◆ Пригнічення емоцій перенапружує нерви.
- ◆ Золота обручка не гарантує золотий шлюб.
- ◆ Протекція дівки на видання — не найкраща реклама.
- ◆ Без третього зайвого любовний трикутник не побудуєш.
- ◆ У глухого очі повинні виконувати подвійну роботу.
- ◆ Ще не кожен, хто говорить правду у вічі, — друг.
- ◆ Думки скидаються на гру в більярд: думка дає поштовх думці.
- ◆ Нічого замінити квадрат колом, де доречний лише квадрат.
- ◆ Природа знає багато барв. Але улюблений колір її — зелений.
- ◆ «Epistola non erubescit»¹. Якщо за нього сідає чесна людина.

---

¹«Папір не червоніє» (лат).

- ◆ Пам'ять про людину довша за життя.
- ◆ У серця не завжди прямий зв'язок з розумом.
- ◆ Хто втрачає голову, само собою зрозуміло, що втрачає і розум.
- ◆ Необережний може наступити на гадюку, однак обережна гадюка не дозволить цього зробити.
- ◆ І тілесно несильна людина здатна виявитися лицарем духу.
- ◆ Мені не соромно признатися, що мудрості вчився у філософів.
- ◆ Коли б'ють невинного, і мені боляче.
- ◆ Ніколи не шукайте друга, який би наполовину відповідав цьому поняттю.
- ◆ Доброті не потрібні документи, які б її засвідчували.
- ◆ Сперечатися з природою важко і науці.
- ◆ Помста у більшості випадків проявляється занадто.
- ◆ Половинчасте рішення має подвійне дно.
- ◆ Помилка доречних не буває.
- ◆ Дволикість людини — погана якість.
- ◆ Вільному воля не сниться.
- ◆ Тільки рух не дає живому омертвіти.

◆ «Я зроблю з цього жалюгідного цуцика грізного цербера», сказав Час.

◆ Золота середина виграє і на Прокрустовім ложі.

◆ Подивіться на мозолі, а потім вже зазидуйте.

◆ Тільки сивий знає, як це не модно бути сивим.

◆ Не трудно догадатися, чого чекають у найбільшу спеку.

◆ І у птаха смертельний удар ноги. Коли птах — страус.

◆ Нудний афоризм має перевагу над нудним романом: на читання витрачається мінімум часу.

◆ Перейти Рубікон — і вийти сухим з води!

◆ Яким фонендоскопом прослухувати, медицино, чи не захворіла совість?

◆ І шатенка не бажає сивіти.

◆ Хай Робінзон подякує Дефо, що не потрапив на острів людоїдів.

◆ Наполегливість входить крізь двері, а натхнення — крізь квартиру.

◆ Таємницю не варто довіряти навіть німому.

◆ Коли перси під стінами, якраз пора влаштувати бенкет Валтасара.

◆ Не воюй проти себе із засідки, а сміло об'яви: «Іду на ти!»

◆ Якщо судити по епітафіях — всі померлі добряки.

◆ Крила є причиною того, що кажани цураються мишей.

◆ Їжак міркує, що без голок у цьому світі не вижити. І правильно міркує!

◆ Спійманий вовком заєць уже не втече.

◆ І сміття опирається, коли його підхоплює вітер.

◆ Знищенням комара — фауні не зашкодиш.

◆ Прагне придбати бджіл, які б носили мед і в місячні ночі.

◆ Козла відпущення найчастіше відправляють на авгієві стайні.

◆ Ледача сова і вночі спить.

◆ Чи має болото моральне право відбивати зорі?

◆ Ще не було випадку, щоб півень співав у зубах лисиці.

◆ Кульова блискавка громовідводу не признає.

◆ В тюрму потрапляють без протекції.

◆ Що з того, що взимку комарі не кусають, зате холод дошкуляє.

◆ Ніхто не погодиться вмирати лише заради гарного похорону.

◆ Дорого коштує цікавість: через одну Єву втратити всім рай.

◆ Щоб загострити цікавість праведних, на брамі пекла написали: «Постороннім вхід заборонено!»

◆ Крім човна, катафалк теж транспорт Харона.

◆ Не продавай душу дияволу: надто дорого для тебе обійдеться.

◆ Гарем не обходиться без євнухів.

◆ Жіноча врода — сильнодіючий магніт.

◆ Дехто волів би почути не так казки 1001 ночі, як побачити ту красуню, що їх розповідала.

◆ Афористи! Дбайте про високу напругу слова!

◆ Багато в чому ми були б неперевершені, якби не було досконаліших за нас.

◆ Один ворог набивався мені в друзі. До чого лише не вдаються вороги!

◆ Якби всі мої вороги стали мені приятелями, — жах! — у якому підлому кодлі я опинився б!

- ◆ Горе набридає, а щастя лише навідується.
- ◆ Мудрість світу не вміщується в одній книзі.
- ◆ У літописах б'ється пульс епох.
- ◆ Древній світ знав сім чудес світу. А скільки йому випало жахів?
- ◆ Чимало талановитих людей не були одружені, хоч мали коханих. Пояснення просте: їм просто не вистачало на це часу.
- ◆ Щира чужа сльоза така ж солона, як і власна.
- ◆ Хто дивиться лише під ноги, можливо знайде навіть п'ятак, але він не бачить перспективу.
- ◆ Як же це так: Бог сотворив світ, а бешкетує в ньому сатана?
- ◆ Ходити наперед п'ятами — просто йти назад.
- ◆ Вітри століття зчиняють ще й який шторм!
- ◆ Негоже здаватися без бою. Особливо, коли ще є патрони.
- ◆ Міщани не ростуть духовно, але зате як вони ростуть у черево.
- ◆ Якщо в душі бринить урочистий дзвоник, то, може, справді недаремно?
- ◆ А чи довге життя в смерті?
- ◆ П'яного навіть собака боїться.

- ◆ Щоліта цвітуть ромашки. Але щоліта інші.
- ◆ Роди — чуття суто жіноче.
- ◆ Спів не кожного птаха вдається імітувати.
- ◆ Людянність повинна бути візитною картою людини, а не її національність.
- ◆ Звертання до всіх і до кожного зокрема: давайте єдино візьмемося за викорінення зла.
- ◆ Відвертість — риса справедливих людей.
- ◆ Чесності афішування зайве. (Воно потрібне непорядності, яка маскується під чесність).
- ◆ Брехня істині не сестра. А коли і сестра, то зрадлива.
- ◆ У житті багато забувається. Але злочинець до смерті пам'ятає про свій злочин.
- ◆ Проти всіх спокус — лиш один надійний засіб — сила волі.
- ◆ Апатія сковує людину дужче за ланцюги.
- ◆ Спілкування з доброю людиною завше приємне.
- ◆ Будь як сонце: хай твоє товариство усіх зігріє і потішить.
- ◆ Слово — зброя далекобійна.
- ◆ Не повинен би стати голос істини криком в пустині.

◆ Мрія слуги не піднімається вище мрії стати паном.

◆ Ставши жертвою сліпоти, нічого нарікати на аберацію.

◆ Хто не вірить у привиди, які має аргументи проти галюцинацій?

◆ Обживати Всесвіт небезпечно: з'являться космічні пірати.

◆ Розглядаючи профіль епохи, виникає бажання роздивитись її в анфас.

◆ Хитрун Паріс: визнати Афродіту найвродливішою, щоб заволодіти ще кращою.

◆ А яке із двох зол вибрав би буриданів осел?

◆ Довести б нервовим клітинам, що вони не поновлюються!

◆ Мужні хвороби — як вони борються із медициною!

◆ Модний пішак мріє стати не ферзем, а конем.

◆ Світ егоїста обмежується власним благополуччям.

◆ Запозичення потрібне. Тільки не у формі плагіату.

◆ Окремим людям і в голову не прийде додуматися до абсурду.

◆ Снігова людина знає точно, що цивілізована існує.

◆ Голий дощу не боїться? А якщо дощ занадто холодний?

◆ «Життя не з медом», — нарікала одна бджола.

◆ Женитися на багатій дівчині ризиковано: в один нещасний день можна все втратити.

◆ Ранка на губі молодої жінки завжди викликає усмішку.

◆ Двом закоханим здається, що вони можуть обійтися без світу.

◆ Чи бачать в океані міраж пустині?

◆ Підкинути б яблуко незгоди своїм ворогам.

◆ Кути дипломатії витикаються і за круглим столом.

◆ Смерть не зважає ні на які заслуги.

◆ Закономірно, що скрипаль любить скрипку.

◆ В горлі трембіти мелодія Карпат.

◆ Чужа праця не возвеличить твоє ім'я.

◆ Пелюстки прикрашають, тичинки пахнуть.

◆ Красою висловлено багато, але — не все.

◆ Людині у природи є чого повчитися. Користь

від цієї науки — безумовна.

◆ Джерельце, яке ледь пульсувало, спитали: «Куди стремиш?» «До моря», — була відповідь.

◆ Сумніваємось у провидінні Кассандри — зате як легко віримо лжепророкам.

◆ Скошена трава або сохне, або гниє. Але вже не росте.

◆ Від облоги думок іноді настає божевілля.

◆ «Усього лиш дванадцять подвигів?», — осудив Геракла цинік.

◆ Самоупевнення і заспокоєння — співучасники не однієї поразки.

◆ Слово порядної людини гарантується її честю.

◆ Мало насолоджуватись життям. Треба робити його солодшим для інших.

◆ Жінки завжди прощають більше, ніж чоловіки.

◆ Обличчя правди не лицемірить авгурова посмішка.

◆ Сороки не зчиняють скрегіт даремно.

◆ Спалені живцем — не розкладалися.

◆ З ілюзій справжнього щастя не побудуєш.

◆ Мужній не зверне з обраної дороги, які б

випробування на ній не стрілися.

◆ Кожен може бути ковалем свого щастя?
Але як важко нещасній людині оволодіти цим ремеслом!

◆ Затонулі кораблі покриті і серпанком таємничості, і глибиною недоступності.

◆ Час кожному виносить вирок.

◆ Про недоліки друзям говорять не тому, щоб їм дошкулити, а тому, щоб їх виправити.

◆ Історики пишуть *sine ira et studio*¹, а письменники — навпаки.

◆ Всі ми клоуни з цирку Життя.

◆ Жереб сліпий. І тому його вибір справедливий.

◆ Ніхто не шукає радників — кого йому любити.

◆ «Помовч, — сказав Афоризм Романові. — Дай і мені слово».

◆ У Пегаса, який кормиться блатом, ненадійні крила.

◆ Чи купив би Панург у Дендено барани, будучи на суші?

◆ Принади світу амебі не відомі.

---

¹Без гніву і пристрасті (лат).

◆ Деякі люди готові повірити, що до Місяця 380 000 км, але хочуть аби цю відстань перемеряли рулеткою.

◆ Сузір'я Діви, віддай землі Астрею!

◆ Великою, мабуть, була скринька Пандори, коли там вміщалося стільки лих.

◆ Обираючи журі, дивіться, щоб туди не потрапив Мідас.

◆ Числиш себе людиною? А хто в цьому ще певний?

◆ Заради сережок і мочки проколюють.

◆ У штучному молоці бракує природних поживних речовин.

◆ Щастя в бінокль не розгедиш.

◆ Настрій падає частіше, ніж барометр.

◆ Навіть хрін гарно цвіте. А як тоді пахне!

◆ Що то за баран, що не захищає своє золоте руно?

◆ «Я плазун, але не гад», — доводила Ящірка.

◆ Філософія користюбця зводиться до думки: а чому б то курці не нестися на добу тричі?

◆ Пустині поглинають і оазиси.

◆ Знахарці нема потреби знати анатомію

людини.

◆ Гортаючи сторінки книги, складається враження, що й вітер вмів читати.

◆ Не всі сліпонароджені потім бачать вночі.

◆ Жінка завжди бажаний гість у житті холостяка.

◆ Жінки старіють швидше, але це в них компенсується довшим віком.

◆ А від якого страху задерев'яніли пелюстки у смерекових шишок?

◆ Деякі прояви характеру називаємо в себе самообмеженням, в інших — егоїзмом.

◆ Рано чи пізно стереотипи набивають оскому.

◆ У несонячні дні сонце не відпочиває.

◆ Найжорстокіша смерть: у неї ні відпросишся, ні відкупишся.

◆ За поганими людьми зла пам'ять.

◆ Біографії корифеїв не треба прикрашати.

◆ Чудові квіти орхідеї, троянди. Та наймужніша квітка — ломикамінь.

◆ Яка ж ти дрібна, мушко, а на життя цілишся!

◆ Жити так, щоб пережити власну смерть.

◆ Людяність постійно доречна і постійно актуальна.

◆ Вирок на совісті деспота. Екзекуція на совісті ката.

◆ Кат не залишається байдужим до велінь тирана.

◆ Давайте поговоримо, спочатку про удаваних друзів, а потім — про ворогів.

◆ Я об'єктивний: знаючи про отруйність кобри, вважаю, що вона дуже красива змія.

◆ Яку б тему не висвітлював афоризм, вимагається, щоб сповняв цей ритуал не нудно.

◆ Є століття, в якому згущені всі біди тисячоліття.

◆ Карлики дуже охочі поглумитися над велетом.

◆ Коли гадюка сичить, вона справді сердита.

◆ На чий спині не танцював би батіг — не його вина.

◆ Не дивно, що в чесної людини підла завше викликає відразу.

◆ Напрямок сильного вітру видно без флюгера.

◆ Шахрай ошуканому не співчуває.

◆ Вампіри люблять морок.

- ◆ Найміцніші обійми в удава.
- ◆ У комети найзагадковіший хвіст.
- ◆ Природі відомі закони симетрії.
- ◆ Діаманти блищать і в темряві.
- ◆ Ностальгія — хвороба, якою ніколи не хворіють зрадники.
- ◆ Деякі люди схожі на гроші: час від часу втрачають вартість у свого народу.
- ◆ Треба співчувати людям, які зазнали милосердя тиранів.
- ◆ Птах не знає, що таке налигач, але може знати, що таке клітка.
- ◆ Щоб пливати проти течії, треба спершу хоча б навчитись плавати досконало.
- ◆ Кожний, хто іде по дорозі правди, стрічається з брехнею.
- ◆ Вічний маховик: колесо історії.
- ◆ В історію вписують і такі імена, за які вона, маючи людську подобу, червоніла б.
- ◆ Всім, хто не робив висноків з уроків історії, — історія давала урок.
- ◆ Не всі годні витримати екзамен на звання Людини.
- ◆ Якщо тебе болять найменші несправедли-

вості світу, ти справжня Людина.

◆ Є люди настільки відсталі, що якби вони жили навіть до нашої ери, то — пленталися б позаду часу.

◆ Залиши в людських серцях сліди. Але постарайся, щоб вони не були схожими на шрами.

◆ Деякі люди знають про себе так багато, що їм буває страшно.

◆ Собаки гавкають у всякі часи.

◆ Кожна епоха має свої гордієві вузли, але не кожна — має свого Олександра Македонського.

◆ У непевний час двері тримають постійно під замком.

◆ А бувають часи, коли й Геркулес повинен поступитися пігмею.

◆ Сиве волосся найбільш конкретне: воно не міняє колір.

◆ Що життя добрий вчитель — це так. Але не кожен його учень здібний.

◆ Лишень збагатимося досвідом життя, а смерть стукає в двері.

◆ Подеколи, щоб не спаплюжити своє ім'я, треба вчасно вмерти.

◆ Кати і гицелі живуть зі смертей.

◆ Лише смерть обриває навчання у школі життя.

◆ Вмер так рано, що людина в ньому ще й не народилася.

◆ Самогубство — крапка в самообслуговуванні.

◆ Працюючи над творами, письменник повинен одночасно працювати і над собою.

◆ В малих жанрах теж потрібний великий талант.

◆ Плагіат — це вдячність чужим думкам, яку стверджуємо своїм підписом під тими думками.

◆ Графоманство — це самонавіювання мінус письменницький хист.

◆ Плагіатори теж мають свій почерк.

◆ Поки критики ламають списи, письменник повинен гострити перо.

◆ Філософські думки, як і вино, повинні пройти випробування часом.

◆ Телепатія досягла такого розвитку, що ми вже можемо передбачати, що про нас думають інші.

◆ Не кожен може зрушити Землю, навіть маючи точку опори.

◆ Немає нічого мудрішого, ніж завжди поступати мудро.

◆ Якби папуга була розумнішою, вона повторювала б не все, чого її вчать.

◆ Найнеобхідніше для дурнів: не бути високої думки про себе.

◆ Чи можна вважати принциповістю осяччу впертість?

◆ Тупим не дуже подобаються гострі думки.

◆ Індик може похвалитися пір'ям, але не розумом.

◆ Якби-то в кожній потворної людини душа Квазіmodo!

◆ Жаби є навіть у тих краях, де немає лелек.

◆ Прошкакам надзвичайно важко виглядати шляхетно.

◆ Від одного поломаного колеса у возі залежить і троє інших — віз перестає рухатись.

◆ Колінкування не буває крилатим.

◆ Розумна й красива жінка — ангел, тільки красива — спокуса.

◆ Красивим жінкам завше чогось бракує. От хоч би Венері Мілоській — рук.

◆ Жінка, що знає чужі таємниці, схожа на вулкан: рано чи пізно він може вибухнути.

◆ У кого є недруги, той краще знає ціну друзям.

◆ Не всі, що ламають двері, а стукають, приходять з добрими намірами.

◆ Щоб добре пізнати ворогів, треба до них повертатись обличчям.

◆ Рідко хто може похвалитись другом, який готов заради нього піти на ешафот.

◆ З жолудів ростуть тільки дуби. Та не з усіх...

◆ Драма в житті — єдина з драм, що відбувається без репетицій.

◆ Листок може летіти, як птиця, але він летить не куди хоче, а куди несе вітер.

◆ Погіршити своє становище маємо можливість постійно.

◆ Це дуже нелегко — заслужити терновий вінок на могилу.

◆ Біда йде завжди вам назустріч. Зумійте тільки з нею розминутися.

◆ Чорти і в пеклі почувають себе, як на сьомому небі.

◆ Чекаючи небезпеки спереду, час від часу оглядайся й назад.

◆ Битися з колібрі нижче гідності страуса.

Захланний, заходячи в порожній зал, хотів би сам засісти всі місця.

◆ Краса — великий козир, якщо до неї є ще й розум.

- ◆ Не досить жити в бочці, щоб стати Діогеном.
- ◆ Мозок сірий в усіх, але не в усіх сірі думки.
- ◆ Всі книги сходились на тому, що Словник — великий ерудит.
- ◆ І в когута, коли він кукурікає, є хвиля натхнення.
- ◆ Багато є могил героїв. А знайдіть хоч одну боягуза.
- ◆ Боягузам подобається, що почуття страху властиве всім людям.
- ◆ Зайця вважають найбоязливішим. Це не зовсім так. Ще жоден заєць не здався мисливцеві живим.
- ◆ Було б справедливо, якби боягузи вмирали з переляку.
- ◆ В коханні радяться серця, а скаржаться потім на розум.
- ◆ Якщо лицемір пригощає вином, перш ніж випити — подумай: чи не перетворилося воно в отруту.
- ◆ Щоб користуватися симпатією в чортів, треба хвалити пекло.
- ◆ Вовк одягає овечу шкуру не для тепла.
- ◆ Щирі сльози в лицеміра бувають лише тоді, коли він ріже цибулю.

◆ Чого гріха таїти, якщо за нього не відпові-
датимеш.

◆ Жирафа на всіх дивиться звисока.

◆ Може, крокодил плаче тому, що вважає
жертву замізерною для свого апетиту?

◆ Люди, які люблять, щоб на них звертали
увагу, готові ходити задля цього і сторч головою.

◆ Коли ловиш свою жар-птицю, гляди, не
обпечися.

◆ Якби наші вчинки повертались до нас бу-
мерангом — ми стали б обережнішими.

◆ Хто проливає світло на таємниці, нерідко
хоче залишитись у тіні.

◆ Гадів треба остерігатися: не тільки укуси,
але й обійми їхні бувають смертельними.

◆ Кидати у натовп каменем — напрошуватись
бути закаменованим.

◆ Ненадійний язик відкриває і ті таємниці, які
заховані в сейфі.

◆ Ховаючи голову у пісок, страус, очевидно,
не думає, що буде з тулубом.

◆ Коли невігласи регочуть, мудрому краще
промовчати.

◆ Не обов'язково бути англійцем, щоб бути
джентльменом.

- ◆ І зайва фраза може дещо сказати про людину.
- ◆ Шлях ріки до моря не завжди найкоротший, але завжди найпереконливіший.
- ◆ Один промах мудреця не перекреслює його заслуг.
- ◆ Всяка бритва є небезпечна в непевних руках.
- ◆ Із усіх підозрілих найпереконливіше алібі потрібне якраз винному.
- ◆ Заздрісника чужі успіхи тривожать більше, ніж власні невдачі.
- ◆ Горб — ознака каліцтва, але горби верблюда — ознака здоров'я.
- ◆ Гідра вміє відстоювати право на життя.
- ◆ На мурашнику гадюка вигріватись не буде.
- ◆ Наодинці з молодим садом і заєць поводить ся агресивно.
- ◆ Добре було б, якби енциклопедія не лише пояснювала, що таке Сфінкс, але і як його відгадати.
- ◆ На клітці з анакондою не обов'язково писати: «Вхід заборонено».
- ◆ Захоплюючись морем, не забувай, що воно проковтнуло безліч людей.
- ◆ Погана вістка дяки не варта.

- ◆ Сірник стає сміттям, втративши головку.
- ◆ Голод веде мишу в пастку.
- ◆ Камінь винить кожен, хто об нього спіткнеться. Тільки не себе.
- ◆ Консерватор — вершник, що їде на стриженому коні.
- ◆ Умивати руки — це бруднити совість.
- ◆ Мудрості набираються з книжок, а дурості — з пляшок.
- ◆ | від сухого вина можна мати вигляд мокрої курки.
- ◆ Найважче заразитись чимось добрим.
- ◆ Із власного рота неприємного запаху не чути.
- ◆ Те, що нас гризе самих, ми часто приписуємо ближнім.
- ◆ Кожна кров має свою сіль.
- ◆ Цінуй чужі думки, але не настільки, щоб робити їх своїми.
- ◆ І смичком можна грати на чужих нервах.
- ◆ Якщо вже шукаєш цвіт папороті, то шукай бодай не взимку.
- ◆ Не робіть зі своїх ідеалів ідолів.
- ◆ На свої погані вчинки дивись крізь лупу.

◆ Не пробуй знімати шкарпетки, не знявши черевиків.

◆ Якщо редактор часопису карлик, не висилай туди афоризмів про ліліпутів.

◆ Краще бути голим, ніж — у гамівній сорочці.

◆ Гумор — найвеселіше надбання людства.

◆ Колишні оракули жили скромніше, ніж теперішні невігласи.

◆ Навіть ті, що не вміють грати у шахи, подеколи роблять «хід конем».

◆ Найбільшими туристами були колись цигани.

◆ Собака на собаку теж гавкає.

◆ Прянощі гумору роблять афоризм особливо смачним.

◆ Мурашка здатна вжалити і змію.

◆ Несвідомий щасливець прагне ще більшого щастя.

◆ У повінь і риба відсиджується на міліні.

◆ Міст лише сполучає береги, але не єднає.

◆ «Ти заблиштиш у мене бурулькою», — нашіпував мороз крапелині.

◆ Відшукати б шлях із дороговказами до щастя.

◆ Не опиняйся між ворогами, коли вони схрещують шпаги.

◆ Чи хотів би самогубець почати життя спочатку?

◆ Ще не знайомі, а вже — вороги.

◆ Монеті, якій гріш ціна, залишається справляти враження блиском.

◆ Слабохарактерний не стане йогом.

◆ Відчуває потилицею? Значить, у нього чужа інтуїція.

◆ Леву не страшний той, хто на нього дивиться вовком.

◆ Коли в суперечці не вистачає доказів, вмикаються нерви.

◆ І ледача муха кусає.

◆ Братні почуття як у Каїна до Авеля.

◆ Яструб в'є гніздо в недоступному місці.

◆ А де можна придбати глобус із країною Ельдорадо?

◆ Посмішка — ахіллесова п'ята авгура.

◆ Позаздриш витривалості графоманів: кожна невдача додає їм наполегливості.

◆ Часом варто загострити увагу саме на тому, що написано дрібним шрифтом.

◆ Льос — норовистий жеребець: щойно ти на коні, а за мить уже під конем.

- ◆ Треба народитися щасливчиком, щоб потрапити в тенета розумної красуні.
- ◆ У зливу не залазять на дерево.
- ◆ А якими повинні здаватися істини на дотик?
- ◆ Перенасичення черева викликає лійнь мислення.
- ◆ Думки, не давайте дрімати мозкові. Хай він спить, коли належить.
- ◆ Крапля камінь довбе... «Значить, сила в капанні», — зметикувала Крапля.
- ◆ Протест винагородив Валаамову ослицю навіть даром мови.
- ◆ Друзі, друзі!.. Скільки їх стало Брутами!
- ◆ Гуморист смішить, сатирик жалить.
- ◆ Час не дорожить людиною, однак людині треба поступати навпаки.
- ◆ Дерево весну не проспить.
- ◆ Чи рахується життя прожите в півсили — півжиттям?
- ◆ Там, де людині вижити не під силу, муха виживає.
- ◆ Виростаючи між зміями, знаєш їх повадки.
- ◆ Незграбними ракові клішні видаються для стороннього, а не для рака.

◆ У людей посилена цікавість до таємниць. Однак нема таємниць, які б самі себе видали.

◆ Спортивна перемога — це завжди максимум майстерності і трошки фортуни.

◆ Калорії, які організм не витрачає в праці, стають баластом.

◆ Досягнуте працею — найнадійніше.

◆ Якби ми у двадцять років знали те, що знаємо у сімдесят, ми всі були б геніями.

◆ Доля щедра — кожного наділяє своїм каменем: красуню — коштовним, мудреця — філософським, шукача істин — каменем спотикання.

◆ Мої думки несуть вахту, навіть коли я сплю.

◆ Можна вернутися з Місяця, і не повернутися із зони Бермудського трикутника.

◆ Цнотюю не хваляться. І все ж вона похвальна.

◆ У критерій кожної людини повинно входити таке: не заменшувати свої мінуси і не завищувати свої плюси.

◆ Сказати колючу правду в лице, щоб не образити при тім, знайде спосіб тільки друг.

◆ У творі митця присутнє alter ego!¹.

◆ Надто обережний рідко зазнає поразки, але й успіх гостить у нього нечасто.

---

¹Друге я (лат).

◆ Щоб поступати практично, треба мати хоч трохи досвіду.

◆ Пророки задивлені в будучину.

◆ Дивіться як пташка носить корм пташеняттам, і ви зрозумієте, що таке матір.

◆ Добре, коли на важкій дорозі трапляються чуйні люди.

◆ Найсолodший цукор — не мед.

◆ Всі ми прагнемо не потрапити у списки мертвих. (Лише сама людина може викреслити себе зі списку мертвих).

◆ Великі пюди часто не мали навіть могил.

◆ «Що ти хотів цим сказати?», — спитали мене про один афоризм. «Більше ніж сказав», — відповів я.

◆ Говоримо про одне, а такими різними мовами!

◆ У почуттів нема ізоляторів. І тому вони можуть спричинити й біль.

◆ Краса — жіночий символ.

◆ Нуртуюче джерело не стане калюжею.

◆ Коректність — вітка із крони культури.

◆ Іноді найсолodша перемога — над собою.

◆ Зупинитися на півдорозі до мети — вияв-

ляти свою слабість.

◆ Будь-яку справу починай з Фундаменту доброти.

◆ Життя — це мільйон умовностей.

◆ Що пізніше оцінюють, тим дорожча ціна.

◆ Приходимо і відходимо... Закономірно. Суть в тому, що залишаємо.

◆ Занедбаний гріб свідчить, що в померлого або немає родичів, або то погані родичі.

◆ Про обов'язки забувають, коли не бажають їх виконувати.

◆ Нехтування обов'язками показує недисциплінованість характеру.

◆ Щоб прогнати лінь, також потрібне зусилля.

◆ І об трухлявий пеньок обривають косу.

◆ Чи бояться скорпіон і кобра одне одного?

◆ Не одружуйтесь з дочками короля Ліра — залишитесь бездомними.

◆ В пекло приймають без рекомендації.

◆ Павук певен, що у його тенета не потрапить кажан.

◆ Хоч трапляються лавровані дурні, але лаври дурневі не до лица.

◆ Як пізно вмикаються гальма у психології зажерливої людини!

◆ Команди вітру для флюгера — закон!

◆ Цікаво: хто навчив куріпку правил маскуваня?

◆ Красуня прикрашає і бідний дім.

◆ Хто зумів би вдало розпорядитися гроши-ма — часто не володіє ними.

◆ Слепий не може бути повноцінним свідком.

◆ Я дуже алергічний до запаху живих трупів.

◆ Не вдаваймося в крайнощі: хай слово запалює, але — не спопеляє.

◆ В окремих веліннях султанів прочитувалися веління мешканок гарему.

◆ На війні й генералу доводиться ходити в шоломі.

◆ Втеча від себе — це біг на нескінченну дистанцію.

◆ Якби-то міг після розголосу смерті таємно воскреснути!

◆ Двійник — досконала підробка другого двійника.

◆ Вірю цифрі 2: вона не настільки велика, аби брехати.

◆ Ех людський егоїзм. Досить слимакові по-нівечити гриб, щоб вважатися ворогом людини.

◆ Чи схвалюють габровці розбивання пляшок шампанського об борти новозбудованих кораблів?

◆ Виносьмо на ярмарок менше думок, але — більш згущених.

◆ Загадки Сфінкса по плечу одному Едіпу.

◆ Бажано, щоб лаври не закривали очі.

◆ Шукайте і знайдете. Одначе переконайтеся спочатку: чи пригодиться воно вам як знайдете.

◆ Конюхові мікроскоп ні до чого.

◆ Поважаючи інших, надійся на взаємність. Не поважаючи — теж.

◆ Людина, яку не гризе совість, рідше й червоніє.

◆ Заходити так далеко, щоб все-таки повернутися.

◆ Хіба всюдисущість мухи засвідчує її широкі інтереси?

◆ Замріявся камінь: як би він красиво згорів, коли б став болідом.

◆ Не кожен доживе до кінця світу.

◆ Читаючи про жінок древньої Еллади, не по-годишся, що вони слаба стать.

- ◆ У небезпеці звір покидає лігво.
- ◆ Яструб у небі даремне не ширяє: він на-
глядає жертву.
- ◆ Іноді найкращі дипломати не в змозі
відвернути війну.
- ◆ Є твори, що не варті навіть паперу.
- ◆ Птах сам собі пір'я не висмикує.
- ◆ Багато чого вимагається від живого, а
зовсім нічого — від мертвого.
- ◆ Присяга відступника — фіктивний доку-
мент.
- ◆ Розхитані нерви, як діряві зуби: не дають
спокою.
- ◆ У кого виникла акалькулія, у того, не вик-
лючено, можуть з'явитися симптоми алемії.
- ◆ Психіатр, який засвоює манери пацієнтів,
виглядає божевільним.
- ◆ І в гумористичному дотепі багато серйоз-
ного.
- ◆ Помилка Ікара: забув про Антея.
- ◆ Забуття — страшне, але геростратова па-
м'ять — гірше.
- ◆ Жінка — справді найзагадковіша таємниця.
- ◆ Нав'язуватися у дружбі нетактовно, у ко-

ханні — це просто відразливо.

◆ Дім, в якому не чути дитячих пустощів, нагадує сад без пташок, і немає жодних підстав бути веселим.

◆ У дітях виражено так багато нюансів, як у шаховій партії — варіантів.

◆ Досить іноді людині перестати думати, і вона може здатися собі щасливою.

◆ Одна бджола меду не наносить.

◆ Перший мотиль справляє присмне враження.

◆ Лаконічність помножена на лаконічність дорівнює мовчанню.

◆ У наклепників на язиці — отрута.

◆ Негідник бажає побачити на кориді не відвагу тореадора, а його — смерть.

◆ Для поганих людей вхід до мого серця зачинений.

◆ Дельфіни до того розумні, що мені незручно називати їх тваринами.

◆ Метелик летить на вогник, очевидно, не для того, щоб згоріти, і все ж — згоряє.

◆ Точки зору бувають різні: в однім знаку хтось бачить «десять», хтось «ікс».

◆ Скільки батогів дістається коневі за його допомогу людині!

- ◆ Вас ніколи не нудило від солодких думок?
- ◆ Щастя — річ не набридлива.
- ◆ Правдолюбу з брехунами не по дорозі.
- ◆ Хто прийшов по душу, тілом не задоволиться.
- ◆ Град грубіян: б'є і по квітах.
- ◆ Птах птаха завжди попереджає про небезпеку. А людина людину — не завжди.
- ◆ Як важко деколи народжуються мої думки. Але ж породілля не скаржиться на своїх дітей.
- ◆ Прошак не кидає у воду монети на щастя.
- ◆ «Ми з цирку», — відрекомендувались Ходулі. «А ми з трагедії», — відповіли Милиці.
- ◆ Між переможцями і переможеними немає місця синтонії.
- ◆ Некоректність в науці схожа на абстракцію в мистецтві.
- ◆ Нічого не є складником всього. Все не складається з нічого.
- ◆ В латаному одязі не показуються на люди. А латані думки — виносять.
- ◆ Навряд чи вміють цінити чоловіки красу так, як жінки — розум.
- ◆ Хочеться чомусь вірити, що у древній Елладі все було досконало.

- ◆ Слово, яке не стало зерном, стає половиною.
- ◆ Читання чужих афоризмів — народжує власні.
- ◆ Дерево відчуває, коли викидати бруньки.
- ◆ Природа дивовижна: на факт водоплавних птахів — у неї є аргумент літаючих риб.
- ◆ Коли наодинці з собою — як цікаво можеш поговорити зі світом!
- ◆ Я за те, щоб і початок, і середина були щасливими, а не лише happy end¹.
- ◆ Є виняткові становища, з яких виходу немає. Але з багатьох становищ можна знайти вихід, коли його наполегливо шукати.
- ◆ Деякі думки, ніби мустанги: їх неможливо заарканити.
- ◆ Чукчі знають як перенести пургу, а не самум.
- ◆ На кожного Цезаря є свій Брут. Лише не всім випадає нагода проявити себе.
- ◆ Коли не поспішають виконати вирок, — швидше всього, сумніваються в його доцільності.
- ◆ Закрадається думка: чи Брут та Іуда не були родичами?
- ◆ Хто звик іти на компроміси, в того внутрішній голос не протестує.

---

¹Щасливий кінець (англійське).

◆ У гадюки страшна голова, а в скорпіона — хвіст.

◆ Беззубих усмішка не робить молодшими.

◆ Від бідного навіть Фортуна відвертається.

◆ Дятел знає, де личину шукати.

◆ Духовно сліпим офтальмологи не допоможуть.

◆ А може в індивідуалістів почуття самотності притуплене?

◆ Рак міркує, що креветка не оригінальний вид водяних.

◆ Бумеранг знає спосіб покарати того, хто його невлучно кидає.

◆ Людині потрібно уникати деяких манер, щоб не бути схожою на мавпу.

◆ «Так поступати не практично», — доводив Досвід Принципу.

◆ Як рідко захищає равлика хатка від грізного напасника.

◆ Нічого дивного в тому, що варан інею не бачив.

◆ Логіка павука: вижити будь-якою ціною.

◆ Загнаний звір не вірить у гуманність людей.

◆ З вогню та в полум'я — неабияка перспектива!

◆ Не один Одиссей, вирушаючи в мандри, прагне зазнати чарів Цірцеї.

◆ Так що ж там заховано під покривалом Ізиди?

◆ Пегас не тільки хвицяє, але й — кусає.

◆ Лестоці — той же хабар, виражений словами.

◆ Яструб оцінює птахів оком агресора, а не миролюбця.

◆ Недоречно складати зірки різних систем в одне сузір'я.

◆ Урочище в пустині — це оазис.

◆ На Джомолунгму з лижами не вирушають.

◆ Чи варто зачиняти лабіринти?

◆ Курка не знає, що яйце складається з білка і жовтка. Та чи потрібно це їй знати?

◆ Гризти лікті так само неестетично, як і кусати пальці.

◆ Засоби мімікрії необмежені: кретин може видавати себе за пророка.

◆ Між боністами й старі гроші в обігу.

◆ Які можуть бути претензії до буриданового осла, коли навіть Геркулес опинимся на роздоріжжі.

◆ Перса дівчину прикрашають, а жінці — просто необхідні, щоб плекати дітей.

◆ На дитячий вік припадає більше радостей.

◆ Насильство над природою в кінці кінців дає негативні наслідки.

◆ Хай буде більше не пияків, а — фантазерів.

◆ Я — тут, але як далеко моя думка!

◆ Найвищі вершини, мов східні мудреці: у білих чалмах.

◆ Розумію, що таке Арарат для вірменів. Це те ж саме, що для гуцулів Говерла.

◆ Одним олівцем можна написати 1000 афоризмів.

◆ Доза афориста має вмещати не більше трьох рядків.

◆ Довгі афоризми перекидаються у нудні цитати.

◆ Для мислячої людини осягнення істин, як вічна жага: не втамовується ніколи.

◆ Не придивляйтесь до мене минулого, пригляньтесь до мене майбутнього.

◆ Краще бути довгожителем не за роками, а — в пам'яті людей.

◆ Чував, що кохання вилікувало одного хворого раком крові. Вірю чутці: думаю — кохання це під силу.

- ◆ Любов — неосяжна гама нюансів.
- ◆ Людина за своїм складом нагадує троянду: в ній поєднані краса і колючість.
- ◆ Нічого ставити на карб Монтеню, що він не читав філософських думок Монтеск'є.
- ◆ Нецінне відсіюється решетом часу — відразу.
- ◆ Бібліотека — ощадна каса кращих умів людства.
- ◆ Про книги сказано багато добрих слів, тож сказати щось нове майже неможливо.
- ◆ Корб'юзьє — поет архітектури.
- ◆ Щоб світ не міг спіймати своїми спокусами людину, треба мати не тільки філософський світогляд, але — і вдачу Сковороди.
- ◆ Історія вимагає конкретності: адже вона знала навіть двох Брутів!
- ◆ Не програти — ще не значить виграти.
- ◆ Як би не просувалася вперед наука, у ній завжди виникатимуть знаки питання.
- ◆ Без фантазії нема дерзання.
- ◆ Наші мрії є зеленими. І тільки наша уява робить їх рожевими.
- ◆ Можна забути смак полину, але хто зкуштував бідності — не забуде її смаку.

◆ Міщанинові і на думку не спаде стати аскетом.

◆ Людина сама вирішує яке рішення прийняти. Фортуна лише підказує.

◆ І на літературному лані потрібно працювати «у поті чола». Інакше — не чекай вагомого ужинку.

◆ Дешеві твори легко творяться.

◆ Мисляча людина зуміє себе проявити.

◆ Дехто не проти причесати (а то і прочесати!) Лецові думки.

◆ Шахи дисциплінують волю.

◆ Стань полководцем своїх думок: навчи їх хоробрості.

◆ Є справи, в яких відчайдушність — просто необхідність.

◆ Йдучи на ризик заради великої справи, не потрібно вагатися, чи це доречно.

◆ За талант іноді вбивають. (Згадайте циганську поетесу Папушу).

◆ У чесних — непоступлива совість.

◆ Хай у людини зберігається якість червоніти; але поступати людині потрібно так, щоб не червоніти.

◆ Суперечка вихованих осіб не повинна пе-

реходити у сварку.

◆ Геронтологія, як наука, ще тільки переживає свою молодість. Почекаємо, на що вона здатна у зрілому віці.

◆ Жінка завжди хоче виглядати красивішою, ніж вона є.

◆ Наконечники стріл з мого сагайдака гострі, але не отруйні. Рани від них виліковні.

◆ Мабуть, варто рахувати за друзів і тих, з ким не дружили, але вони робили вам добро.

◆ Вістку про смерть ворога сприймаєм, як Хома невірний: хочеться побачити його труп.

◆ Багато думок людини буває садистами. Вони обсїдають і катують її.

◆ Зморшки і сивина — не кращі надбання життя.

◆ У шторм чайки не літають.

◆ Які б випробування не судилися — залишатись непохитним Йовом!

◆ Старість не тішить нікого, але добре, коли вона й не лякає.

◆ Висловлюватися дотепно — найкращий спосіб, щоб тебе зрозуміли.

◆ Афоризм — найвлучніше поєднання слів.

◆ Не хваліть мене, не треба! Я би вам був дуже вдячний за відвертість.

◆ Ох, як дратує в юності серенада того, до кого байдуже серце дівчини!

◆ Великий злочин, який не викрили, злочинці вважають подвигом.

◆ Про її помилки треба говорити людині спокійно, але переконливо.

◆ Ліс — домівка звірини. І йдучи в ліс, пам'ятай, що ти загостив у чужу оселю.

◆ Добре, коли б автор міг, як держава гроші, гарантувати кожне своє слово вартістю золота.

◆ У багатослів'ї топиться мудрість мислі.

◆ Якою тонкою співчутливістю наділена людина, що витирає сльози коневі!

◆ Гуманізм — поняття суто людське. Звір ним не наділений.

◆ Там, де нечесності двері відчиняє швейцар, — чесності взагалі важко достукатись.

◆ Наймовчазніші — не глухонімі, а — мертві.

◆ У молодого ворона писклявий голос.

◆ Ні в одне меню не внесені всі страви.

◆ Як би ввічливо тобі не відмовили, осад залишається.

◆ Не приводь мене до слів. Адже повинен перед тобою так багато промовчати.

◆ Інколи через роги олень позбувається життя.

◆ Зазнайство — початкова стадія манії величності.

◆ Щоб виховання давало плоди, дитині не треба дозволяти переходити межі дозволеного.

◆ При повторюванні дотепа линяє його барва.

◆ Для розумного глибина слів — прозора.

◆ Філософи — хроніки тисячоліть.

◆ І кішка дбає про свою зовнішність...

◆ Чорну совість не обілить ніяке мило.

◆ Коли не вірять у світлі ідеали — вірять у казна-що.

◆ Вишуканість моди ще не засвідчує про красу природи.

◆ Досить жабі досягти двадцяти п'яти сантиметрів, як про неї кажуть — велетенська.

◆ Отруйних грибів чомусь більше.

◆ Перекручуючи науку, не думай, що робиш у ній переворот.

◆ Сатири, як вартовому, не дозволяється дрімати — адже її вороги не сплять.

◆ Найбільш здорово — заражатися сміхом.

КОЛООБІГ

◆ Працелюбний старається завершити роботу нині, лінивий доводить, що краще відкласти на завтра.

◆ Блукання лабіринтом з ниткою Аріадни, позбавлене романтики.

◆ Проти долі не попреш: і ворона з породи горобцевих.

◆ Нулі певні, що авторитет мільйона тримається на них.

◆ Егоїст хотів би, щоб сонце світило виключно йому одному.

◆ Щастя обминуло її: не впізнало в натовпі.

◆ У податливих чоловіків строгі жінки.

◆ Нині нема Пенелоп, які б чекали мужа двадцять років.

◆ Залишався у тіні, щоб не постати в невідомому світлі.

◆ Для айсберга не існує територіальних вод.

◆ Маленька людина, а так наслідила!

◆ Бандити розраховуються ножами, інтелігентки — анонімками.

◆ Напис на пляшці з отрутою: «Трунок зроблено за древніми рецептами».

◆ Хто вміє ворожити на бобах, мабуть, вміє — й на картах. Не буде ж він у наш час вузьким

спеціалістом.

◆ Єгер за посадою, браконьєр по сумісництву.

◆ Непоетові дозволяється писати вірші. Але видавати їх — це вже злочин.

◆ Завелика ціна — носити окуляри, щоб виглядати інтелігентнішим.

◆ Затурканий не повинен нарікати на долю: іншої долі він просто не заслуговує.

◆ Важко приховати безкультур'я перед бажанням полузати насіння.

◆ Народився в сорочці, але потім пропив її.

◆ Мікроби муху не страшать.

◆ Іноді і курка пробує кукурікати.

◆ Ще бракувало, щоб осел народжувався глухонімих!

◆ Вибивати дурість — оригінальний метод лікування.

◆ Сало — салом, а свиня — свинею.

◆ Байки звірів не виправляють.

◆ Усміхнулась удача, але беззубим ротом.

◆ Чи надається губатим перевага у поцілунках?

◆ Не кожен, хто перпендикулярно переходить вулицю, знає геометрію.

◆ Давайте збільшимо пристойність анекдотів на душу населення.

◆ Щоб витратити більше часу на дозвілля, качка несе яйця вночі.

◆ Одна товстуха доводила, що вона не товста, а костиста.

◆ У бідного, який одружується з багатогою, з'являються шанси стати слугою на її багатстві.

◆ Не піднімайся вгору, знаючи наперед, що доведеться падати.

◆ Даремно відкидати баласт там, де все — баласт.

◆ Черепаха покладається на панцир, а не на ноги.

◆ Переходити когось — у манері кішки.

◆ Удень світлячок — просто комашка.

◆ Двояко можна оцінювати шипшину: як колючий корч, і кущ, який родить ліки.

◆ Погане те видовище, яке не дає поживи ні розуму, ні почуттям, ні емоціям.

◆ Грубе поводження з природою таке ж небажане, як і з людьми.

◆ Любить природу той, хто співчуває навіть пташці, що покинула гніздо.

◆ Набагато веселіша поляна, коли на ній гуде джміль.

◆ Птахи, яким ніде гніздуватися, особливо відчувають наслідки урбанізації.

◆ Кожна травинка дрижить, коли «дикуни» роблять вилазку на природу.

◆ Кора — шкіра дерев.

◆ Не на кожному подвір'ї лелека бажає звити гніздо.

◆ Щоб прогрес посувався вперед — йому треба торувати дорогу.

◆ Письменник повинен бути повпредом своєї епохи.

◆ В давнину безсмертя приносили теж подвиг, праця, а не амброзія.

◆ На розумну людину працює все: розум, руки, язик.

◆ Не завищує на себе ціну лише той, хто критично себе оцінює.

◆ Інтелектуальним людям більше подобається гра в шахи, ніж — в карти. Шахи примушують працювати кожну клітину мозку.

◆ 3 ігор чи не найнудніша — доміно. Люди, які траскають кісточками, схожі на біснுவатих.

◆ Не живіть самими мріями. Але й не обріжайте крила своїм фантазіям.

◆ Уціліла струна очікує свого Паганіні.

◆ На те і світочі, щоб освітлювати людству дорогу.

◆ Яке це щастя: не мати друга в колі лицемірів!

◆ Аферисти живуть за рахунок довірливих.

◆ Хворі чекають ранку, злодії — вечора.

◆ Дилема: поклонятися Бахусу чи Вакху?

◆ Економія, економія... Колись писали «хобі» з двома «б», тепер — з одним.

◆ Дві побрехеньки — це ще не брехня.

◆ Архітектор-фанатик: проектує повітряні замки.

◆ Брати факти за волосся також нетактовно.

◆ Афоризм у шапці не ходить. (Заголовок йому зайвий).

◆ Справедлива кара: коли б автори книжок, які не мають попиту, мусіли б самі закуповувати їх.

◆ Зарозумілий глядач скупий на оплески.

◆ Драматург не замахувався на славу Ібсена. Міркував, що йому цілком вистачило б і — власної.

◆ Красивих багато, а некрасивих ще більше.

◆ Що мода робить з людьми! А що люди витворяють з моди!

◆ Позбувся заїкання, управляючись за методом Демосфена.

◆ «Серед загадкових величин пріоритет належить мені», — похвалявся Х.

◆ Алкоголік переконаний, що друзі пізнаються в забігайлівці.

◆ Тарганів до «Червоної книги» не заносять.

◆ Конкурс брехунів: перебрехати Мюнхгаузена.

◆ Знаю двох вчених, яким дисертації написав третій.

◆ Поскільки не трапляються женихи — не бажає виходити заміж.

◆ У критичні моменти пан заздрить слугі.

◆ А чорна кішка й не відає, що вона має зв'язок з дияволом.

◆ Жахливих температур і метал не виносить: випаровується.

◆ Не кожний плюс починається з мінуса. Залежить — як хто пише.

◆ Стрімголов — нормальна позиція для жана.

◆ Досить однієї блохи, щоб зіпсувала сон.

◆ Виняткам правила ні до чого.

◆ «Занадто він м'якотілий», — думав Ланцюг про Шнурок.

◆ П'явка опротестувала прийом комара у спілку кровопивців.

◆ Мріє потрапити в археологічну експедицію, щоб обікрасти саркофаг.

◆ Його талант хотів залишитися інкогніто.

◆ Ох, як набридають жінці ревності, коли вони мають підставу!

◆ Найлегше відкривати прописні істини.

◆ Аби ієрихонські стіни впали від звуку труб? Невже і тоді були мулярі-бракороби?

◆ Цей чорний колір — як він до лица дияволу!

◆ Стільки написав афоризмів про чортів, що Боже мене бережи від пекла.

◆ Вимітає сміття, а кінчає на смітнику. Такий льос віника.

◆ Не гігієнічно бити муху на чужому лиці.

◆ І скупі даремно розтринькують час.

◆ Хто жениться в сорок років, навряд чи відзначить золоте весілля.

◆ Якщо жінка прикидається цнотливою дівчиною, чоловік повинен засвоїти правила гри, і вдавати, що вірить у це. Так би мовити, гра нарівні.

◆ Жінки не люблять не тільки євнухів, але — й Нарцисів.

◆ «Лиш би не стати метеоритом», — бідкалась одна зірка.

◆ Глухі набридають перепитуваннями.

◆ Тепер недобачають на обоє очей. І тому вийшли з ужитку моноклі.

◆ Високий каблук швидше відлітає.

◆ Недоліки — дірочки в репутації.

◆ Будь-який бандит може почати пізно, але кінчити — рано.

◆ Рецидивіст перебуває на волі тимчасово, як у відпустці.

◆ Викидаючи колінця, не штовхай ще й ліктями.

◆ Чи стрічаються серед людодів гурмани?

◆ Іронія долі: стратили його гільйотиною, яку сам змайстрував.

◆ Об'єкт не оправдав надій суб'єкта.

◆ Добравшись до крові, овод послаблює обережність.

◆ Мрія Вужа: «Вжалити б хоч раз по-гадючому».

◆ На кожного диктатора знайшлася б куля, яка, на жаль, йому не суджена.

◆ Є різні способи вибитися у люди. Деякі з них — нелюдямим методом.

◆ Народжуємось дітьми, але не всі вмираємо людьми.

◆ Істина — чесна і скромна; брехня — нахабна.

◆ В усіх відношеннях погано бути мертвим.

◆ Атакують мене думки, не дають заснути. Хіба вам дня мало?

◆ Несправедливо — коли життя — суцільне горе.

◆ Дрібнослів'я і малослів'я — не тотожні поняття.

◆ Борімось не за контроль своїх вчинків, а — за їх доречність.

◆ Насамперед має право братися за ложку той, хто ростить хліб.

◆ Ідеал — вічний клич, на який іде людина.

◆ Природолюб браконьєром не стане.

◆ Висока любов — безкорислива.

◆ Смерть генія — непоправна втрата людства.

◆ Добре виконана гідна справа приносить задоволення.

◆ Землянам здається, що наша планета найдосконаліша.

◆ Безліч — теж астрономічна цифра.

◆ Перебільшення — це у тритоні бачити динозавра.

◆ На пародії пародії не пишуть.

◆ Смійся, поки не довелась плакати.

◆ Роман двох? Це непогано. Лиш би гідні одне одного співавтори.

◆ Не міг собі простити, що не жив в одну епоху з Арістотелем.

◆ Мав художній смак: розглядаючи натюрморти, ковтав слинку.

◆ Часом переїдання виходить боком у формі подагри.

◆ Замок позбавлений всякої привабливості, якщо в ньому нема привидів.

◆ Відважний: ходить на п'ятах там, де інші ходять на пальцях.

◆ І у вродливих жінок визрівають часом потворні наміри.

◆ Чому Антарктида не протестує, що над нею нема південного сяйва?

◆ Афоризми — своєрідні хайку.

- ◆ Лівий рейс, але за призначенням...
- ◆ Виглядає без окулярів старшим.
- ◆ І павук снує кільце павутиння «під сонце».
- ◆ Карикатурист займався самообслуговуванням: шаржі на себе малював власноручно.
- ◆ Коли б то він убив у собі себе!
- ◆ Музики лише грають, танцюють другі.
- ◆ Освічений, але кретин.
- ◆ Виняткова блондинка: перефарбувалась на брюнетку.
- ◆ Один журналіст запевняв, що іноді на папір припадають більші навантаження, ніж на залізо.
- ◆ До багатьох істин я доходив самотужки.
- ◆ Не прагну премій за слова... Усе минуче, як трава.
- ◆ Випадки — флірти, фортуни.
- ◆ Негри — люди в траурі.
- ◆ Холод знадвору, а шибка замерзає зсередини.
- ◆ Дзеркало до морозу: «Ану чи розмалюєш»?
- ◆ Скупий на добре слово.
- ◆ Погодившись із тим, що не такий чорт

страшний, як його малюють, продав йому душу.

◆ Пішов за чаркою аж на той світ.

◆ Завжди такі знайдуться, що за копійку продадуться.

◆ Неойог: лягає голим на мурашину купину.

◆ Краще до нього не йти, а то ще в нім розчаруюсь.

◆ Спіткнувся об своє щастя.

◆ Душі в ній не чув. Бо душа в ній і не ночувала.

◆ Нумізмат фальшивих монет.

◆ Замерзнути можна і на Землі, не тільки на Юпітері.

◆ Мода популярна і між планетами: наприклад, Сатурн прибрався в кільце...

◆ «Panta rei»¹. Хоч би в потрібний напрямок.

◆ Хотілося б знати, хто сумлінніше ніс службу: Аргус чи цербер?

◆ Іноді скрипка голосить від того, що її взяв до рук горе-скрипаль.

◆ Сліпий не повинен бути проводирем.

◆ Не ґречно відправляти рекомендований

---

¹«Все тече» (грецьке).

лист особою, яку в листі зхарактеризували негативно.

◆ Жінці легкої поведінки протипоказано не знати азів кокетування.

◆ У неї було п'ять залицяльників і — ні одної любові.

◆ Лише дресирувальниці мають відвагу цілуватися з хижакими.

◆ Маститий автор і початківець заздрили один одному. Початківець — популярності маститого, маститий — віку початківця.

◆ Вірші поета передавались навіть по радіо, але радіо слухачі тоді вимикали.

◆ І мороз любить квіти, мережити на шибках.

◆ Стережіться терапевта, який шукає печінку з лівого боку.

◆ Тільки хай пошук не закінчується розчаруванням.

◆ Пише червоним чорнилом, а каже, що кров'ю серця.

◆ З рецензії сороки на концерти солов'я: «Як не прикро, але соліст не володіє музичним слухом».

◆ Зрештою, хто не є собою, то ким він є?

◆ У нечесній грі виникає безсоромний азарт.

◆ Сатана, чорт, біс, дідько, диявол, люципер,

злий дух — і все це одна і та ж особа. Дюжина імен, мов у справжнього злочинця.

◆ День для негідника пройшов нецікаво: нікому не напакостив.

◆ Красномовні факти заприятелювали з далекойдучими наслідками.

◆ Лікував докори совісті алкоголем.

◆ Нетверезо дивлячись на речі, можна все побачити в іншому світлі.

◆ Зверхсумлінність: конкретна відповідь на неконкретне запитання.

◆ $X + Y$ — завжди невідома сума.

◆ Із хроніки: «Стояло таке спекотне літо, що у холодильниках тануло масло».

◆ Непогано, коли про гумориста кажуть: «От загинає!»

◆ Пожинаючи лаври, затупив реманент.

◆ Допустимо — життя графомана було цікавим. Але хто захоче читати його мемуари?

◆ Дивлячись на гримаси шимпанзе, можна подумати, що вона пройшла школу пантоміми.

◆ Оце так болото! Навіть жаби його оминають.

◆ Мухи особливо чутливі до антисанітарії.

◆ Нещасний хижак — ніяк не відшукає жертви.

- ◆ І дивлячись в обоє очей, можна прогледіти.
- ◆ Хіба це рак, якщо його вилікували!?
- ◆ Є ситуації, де й комікам не до сміху.
- ◆ «Врятуватися від смерті», — термін тимчасовий: в кінці кінців не врятуєшся.
- ◆ Сенсація: людоїд отруївся грибами.
- ◆ Істинний йог повинен пройти цвяхотерапію.
- ◆ Кожному своє. А Шейлоку фунт м'яса.
- ◆ Сміливий план піратів: зробити напад на острів скарбів.
- ◆ Ілюзія і алюзія не те, що не сестри, а навіть не племінниці.
- ◆ Тільки котрийсь з китів поворухнеться — і вже землетрус.
- ◆ Коли нарешті хмари відчують земне тяжіння — починається дощ.
- ◆ Не роби добре погано.
- ◆ Навіть вітер навіює думки. І зовсім не вітряні.
- ◆ Перекреслений мінус — вже плюс.
- ◆ Молоко молоком, але коза корові не родичка.
- ◆ Доброзичливець: каже, що можу йому зло не повертати.

◆ Якби до її зовнішності обдарованість — дала б фору не одній зірці естради.

◆ Для жінки недостатньо, щоб у неї закохувались по вуха. Примха жінки — закохуватися в неї повністю.

◆ У тридцять років дівки стають уже не такими вибірливими щодо мужчин.

◆ Прорахувавшись у тактиці, зазнали фіаско у стратегії.

◆ У малокультурній родині — невиховані діти.

◆ Меридіани і паралелі — арматура глобуса.

◆ Скривився, не скуштувавши.

◆ Дірочки в цідилі — позитивна категорія.

◆ Застарілі принципи — беззубі.

◆ Думає: чи продатись, чи за так віддатись?

◆ Рухлива течія не зміщує постійне відображення.

◆ Людина повинна пам'ятати, що природа не тільки кращий друг, але — і творець.

◆ Голизна персонажів картини не вміщувалася в ніякі рамки.

◆ А шорти — хіба не міні-штани?

◆ Казочка для дорослих: «Зловимо синю птаху і покуштуємо пташиного молока».

- ◆ Одних терзають сни, інших — безсоння.
- ◆ Будуйте й карнизи міцними. Можливо, у домі поселяться лунатики.
- ◆ Гук сови серед ночі лякає лише того, хто доти ніколи не чув її голосу.
- ◆ І будяк — медоносний.
- ◆ Знайти б юного альтруїста, який помінявся б зі мною віком.
- ◆ Пророчили, що сягне неба в поезії, а він став астрономом.
- ◆ Без поетичної природи нічого лізти в астрологію.
- ◆ Одна з найгостріших дилем: що краще — вийти заміж за нелюба чи залишитися старою дівкою?
- ◆ Перше кохання не приходиться двічі.
- ◆ Коли подорож зводить чоловіка з гарною супутницею, йому хочеться, щоб подорож тривала довго.
- ◆ Коханка — жінка, яка грає роль щасливої.
- ◆ Адам і Єва ходили голі, бо не було кого соромитись.
- ◆ Навіщо ревнувати, коли певний, що зрада таки станеться.
- ◆ Комедія: він не подобається їй, вона —

йому; трагедія: вона йому подобається, він їй — ні; драма: подобаються одне одному.

◆ Як завмирає серце біля коханої людини... на гойдалці!

◆ Мріяв про Аріадну, а оженився з Єринією.

◆ Утікав на лоно природи від сімейних обов'язків.

◆ Із зіпсованої муки не вийде смачних млинців.

◆ Жук мирний, але збиває з пантелику гудінням під шершня.

◆ На жаль, гадюка не свідома того, що ви не хотіли наступити на неї.

◆ Будяк відомий більше колючками, ніж квітами.

◆ Діабетики в пасіці не кохаються.

◆ За негідником і після смерті погана слава.

◆ Холодне літо не надолужить тепла зима.

◆ То дуже убогі люди, які не спілкуються з книгами.

◆ Лише досконалі твори бувають довгожителами.

◆ Творцеві фантазія просто необхідна.

◆ Чудово, коли у похмурий день сонячний настрій.

◆ У більшості випадків довго блукають у темні, поки прийде прозріння.

◆ Найперший вихователь — сім'я, школа — наступний, життя — повічний.

◆ Пересвідчився, що люди не дорожать тим, чого мають вдосталь.

◆ Коли тебе підтримують, ти втричі сильніший.

◆ Чужою щирістю користуйся в міру.

◆ Яким чудовим виглядало б життя, якби у ньому ледь більше тепла, трошки більше добра.

◆ Байдужість — виразка совісті.

◆ Злу людину важко навчити добра.

◆ Зима весні не втішна.

◆ У слові «досить» відчувається перенасичення.

◆ Убогість приховати неможливо.

◆ Смуткові гумором не зарадиш.

◆ Розтринькана на дурниці молодість, обіцяє погану старість.

◆ А скільки буде 2x2 за теорією ймовірності?

◆ Виспівував дифірамби — аж зірвав голос.

◆ Сам вигляд п'яниці промовляє, що з цієї особою не все гаразд.

- ◆ Лакейство — рабство легшої форми.
- ◆ Відмовлявся бути спадкоємцем через відсутність спадку.
- ◆ Розлючені бабуїни — погана екзотика для мандрівника.
- ◆ На крижині бегемота не побачиш.
- ◆ І вівці бувають рогатими.
- ◆ Ще й не заміжня, а вже й не дівчина.
- ◆ Посмішка зраджує авгура.
- ◆ Ану, довгожителі, хто поб'є рекорд Мафусаїла¹?
- ◆ Видно дуже смачна вода з Лети, що ніхто не вертається.
- ◆ По сусідству з ангелами (як засвідчує досвід) живуть чорти.
- ◆ У наклепника більше жовчі, ніж у жовчному міхурі.
- ◆ Ар'єргард не проти помінятися місцем з авангардом.
- ◆ Між «так» і «ні» є невеличке місце для вагання.
- ◆ Коректний землетрус виникає в сейсмографічній зоні.

---

¹За Біблією — жив 969 років.

◆ Не хоче йти до психіатра, настоює, щоб його повезли до Гіппократа.

◆ Придурки не божеволіють. Про який рецидив може бути мова, коли хвороба не переривається.

◆ Давайте будемо татуювати лише злочинців, щоб у них були особливі прикмети.

◆ Чесна людина? Може, злочинець у ній ще тільки дозріває?

◆ Малі діти, коли не по-їхньому, плачуть, дорослі діти — беруть за груди.

◆ Не наступайте на мозолі ближнього тільки тому, щоби спитати чи дуже боляче.

◆ Ходить у маминих синках, а став незаконним батьком.

◆ Шукайте жінку! Яка втекла від аліментів.

◆ Він не загадкова особа, а темна.

◆ Ох, заздрість! Ниці ницих не визнають!

◆ У скептиків завше надійний запас сумнівів.

◆ Снігова людина не вірить, що ми такі розумні, що не завдамо їй кривди.

◆ Сонце хмарам не противиться.

◆ І п'яниці виглядають діловими людьми: подивіться, як вони поспішають випити.

◆ Де два б'ються — третій втікає, щоб не бути свідком.

◆ Бігай — і рідше ходитимеш у поліклініку.

◆ Справедливий фінал дуелі двох гумористів — сміх слухачів.

◆ Мабуть, половина заячої крові складається з адреналіну, що вони такі полохливі?

◆ Серед бегемотів перевага надається мордатим.

◆ Міщанство — корозія душі.

◆ Займи сатанинський гриб — і він синіє від злості.

◆ Ворогів треба розглядати в бінокль.

◆ Викарбувано на кайданах: «Зроблено в пеклі».

◆ Так уже забрехався, що мусів сказати правду.

◆ Задні думки прорвалися на передній план.

◆ Какао часником не заправляють.

◆ Навряд чи було б сенсацією у наш вік, якби рак свиснув.

◆ Мріє про круїз на Летючому Голландцю.

◆ «Це щось неймовірне!», — сказала принцеса на горошині, побачивши відпочинок йога.

- ◆ До моменту крадіжки і злочин невинний.
- ◆ Віник мусить мати контакт зі сміттям.
- ◆ Хоч муха літає, але хто б погодився стати мухою?
- ◆ Трясовина настільки самотня, що затримує всіх, хто до неї потрапить.
- ◆ В одну й ту саму воду не ступиш двічі. Але в одну й ту саму калюжу ступиш і тричі.
- ◆ Якщо за кішкою, яка спіймала пташку, гоняться, кішка втікає з пташкою.
- ◆ Заєць воліє бути зайцем, а не — кролем.
- ◆ Просив поховати його з золотими перснями. Видно збирався давати хабарі в пеклі.
- ◆ Чи тактовно безбатченкові ходити у траурі за особою, яка була його батьком?
- ◆ Зловживання косметикою не може не кидатися в очі.
- ◆ Видихнулась у гонитві за модою.
- ◆ Футболісти, чия команда програє, особливо відчують як біжить час.
- ◆ Балет приваблює пластикою рухів; пантоміма — антигармонією жестів.
- ◆ Мало дивитися, треба ще бачити.
- ◆ Сформований формаліст.

- ◆ Заблудив за компасом.
- ◆ Міністр без «дипломата».
- ◆ Проголосуємо: хто за сміх гомеричний, а хто за — сардонічний?
- ◆ Був виключеним зі школи, і до смерті залишався тільки учнем.
- ◆ Не знаючи правил, посилаються на винятки.
- ◆ «За кількістю з ними не позмагаєшся», — подумав Боровик про Опеньки.
- ◆ Чи й карлики зазнають акселерації?
- ◆ Коли він вигукує: «Еврика!», — будьте певні, хтось щось загубив.
- ◆ Пересоленому супу цукор не допоможе.
- ◆ Прийшов, побачив, втік.
- ◆ Не встиг корабель піратів причалити до берега, як його захопили амазонки.
- ◆ Над афоризмом не в шкоду довго помислити.
- ◆ Ніжною виглядає людина, яка голубить квіти.
- ◆ Ввічливість — це не значить всім кланятись.
- ◆ Нещасні діти, які народжуються з розваг, а тим паче — з розпусти.

◆ І в помилці бика причасна смерть тореадора: досить бикові кинутися обіч мулети.

◆ Ластівка — відважний птах: вона довіряє людям.

◆ Птаха полишає гніздо з яйцями, але не з писклятами.

◆ Від міщан завжди тягне холодком. Інколи це можна відчутти ще в їхніх вітальнях.

◆ Контрасність сороки в її строкатості.

◆ Три реакції на одне і те ж: оптиміст потирає руки; песиміст хмурить чоло; цинік чвиркає крізь зуби слиною.

◆ Примха мільярдера у космічний вік: хоче бути похований на Місяці.

◆ Поки що людству не вдавалося зробити штучне затемнення Сонця.

◆ «Може для різноманітності поміняємось працею?», — запропонував Сізіф сестрам Данаїдам.

◆ Ех, наука! Вона володіє засобами, які здатні знищити Землю, а не може покінчити з блохами.

◆ Цигани не тривожаться, що їх обкрадуть.

◆ Одноокий цілиться коротше: не зажмурює око.

◆ Не побудувавши Вавілонську вежу, домовились будувати повітряні замки.

◆ Рахувався б менш здібним, коли б у нього не такий відомий батько.

◆ Про одного Ікса запитували: «А кого він собою представляє?».

◆ Глухонімі на трибуну не забираються.

◆ Не втрачай свідомості там, де нікому хлюпнути на тебе води.

◆ Найгрізнішим у фразі виглядав знак оклику.

◆ Як чудово пахне друкарська фарба для щойно виданого автора!

◆ Не один, доживши до 2001 року, матиме право сказати: «Я пережив тисячоліття».

◆ Якщо радості по-вінця, дивись, не розхлюпай!

◆ І немовлята вміють голосно ревіти.

◆ При міні-моді перевагу мали струнконогі. А чи зрівняла шанси жінок мода-максі?

◆ Тепер практично виходити заміж із «дипломатом»: легко переноситися після розлучення.

◆ З коханками завжди поводяться делікатніше, ніж зі шлюбними жінками.

◆ Лисина — як спадковість — поширюється виключно на синів.

◆ Лікареві не до вподоби, коли пацієнт розповідає про хворобу медичними термінами.

◆ Телебачення до того розширює світогляд, що людина замикається в чотирьох стінах.

◆ Погоджується зіграти на півструні — тільки б визнали його другим Паганіні.

◆ Мовчання повисло не знаком згоди, а знаком питання.

◆ Певний спосіб побороти дрімоту — міцно заснути.

◆ Писати афоризми легко. Деякі складаються з двох слів. А що буває легшим, ніж придумати два слова?

◆ Ньютон відкрив закон фізики, спочатку потерпівши від нього.

◆ Шишкар не живе у листяному лісі, щоб не підводити свою назву.

◆ Там, де розумний може сп'яніти, дурний таки хоче бути п'яним.

◆ Секрет привикання до краси своєї дружини: час від часу дивитись на неї очима чужого чоловіка.

◆ Завдання слідопитам: відшукати чи не був Отелло предком Синьої Бороди?

◆ Найпереконливіші аргументи їжака — колючки.

◆ Активізуйся — і вороги пасуватимуть.

◆ Девіз: Кожному голому королю — фіговий листок.

- ◆ Натурниця прагла більшого: щоб художник у неї закохався.
- ◆ Оратори і слухачі, будьте взаємно ввічливі.
- ◆ Помстився викладачеві нікудишніми знаннями.
- ◆ Чи має право особа, якій вирізали апендикс, виголосити: «Все своє ношу при собі»?
- ◆ Одній жінці відомо чи ревнує вона, коли п'яний чоловік цілує снігову бабу.
- ◆ Кіт чує, де миша ночує.
- ◆ Дивлячись на різні породи псів, можна подумати, що в них своя собача мода.
- ◆ А скільки культури в художньому свисті?
- ◆ Епітафія: «Я тут не похований. Дружина продала мій труп науково-дослідній лабораторії».
- ◆ Вислови Бабрія не зустрінеш у Федра, хіба що в сучасного байкаря.
- ◆ Хома невірний сумнівається, що в кожному персику є кісточка.
- ◆ Новобранці маршальські погони не приміряють.
- ◆ Критика здатна виліковувати; наклеп — тільки шкодити.
- ◆ Об'єктивна критика — скальпель літератури.

- ◆ Короткозорі, не пніться у провидці.
- ◆ Це зверх жорстокості: є більярдний стіл, кії, а замість куль — тенісні кульки!
- ◆ У лева ледь не розірвалося серце: леву приснилося, що він став зайцем.
- ◆ Мабуть, і кольорові сни мають перевагу?
- ◆ Думаю, що якби мені трапилась така радість, від якої божеволіють, я б не збожеволів.
- ◆ Кара гумористові: виступати перед аудиторією слухачів без почуття гумору.
- ◆ Все-таки найбільш економні з письменників — афористи.
- ◆ У Пізанської вежі посилена боязнь до землетрусу.
- ◆ Квіти дивувалися, чому ромашка не успадкувала точну кількість пелюсток.
- ◆ Дівчина — як троянда. Жінка теж, але в неї менше пелюсток і більш помітні колючки.
- ◆ Придбав скрипку Страдіварі, а тепер хоче купити кіфару Орфея.
- ◆ А яким голосом співати для глухонімих?
- ◆ Загубив ореол слави і вимагає створити «Бюро дефіцитних знахідок».
- ◆ Якщо кухар худий, він невиліковно хворий.

- ◆ Конкурс егоїстів: хто більше любить себе.
- ◆ Порада дівчатам: не підправляйте так тонко брови, щоб можна запідозрити, ніби вони поголені.
- ◆ Особливі прикмети: не татуйований.
- ◆ «Кохання — серйозна справа», — сказав Дон-Жуан. «Ніби я цього не знаю», — відповіла Арміда.
- ◆ Авгури розуміються з пів...усмішки.
- ◆ Докопувався до істини — тихою сапою.
- ◆ Біс поплутав? Сам винен: чого дався?
- ◆ Курйоз: копія, що перевершила оригінал.
- ◆ Оголошення: «Продаю підводне царство. Нептун».
- ◆ Риба незалежна від рибака, а в ятер потрапляє.
- ◆ З радощів непокарання — вчинив нову дурницю.
- ◆ Пора зрозуміти чоловікам: саме тещі виняньчили їм коханих.
- ◆ Нерозумно мститися на поганці за те, що вона не печериця.
- ◆ Знає півтора мов.
- ◆ Запропонував: міняю десять дешевих ду-

мок на одну геніальну. Ніхто не погодився і зробив висновок: перевелись генії.

◆ Іноді в любові людина стає мовчазною. Може, боїться сполохати любов?

◆ Нетактовно залицятися до дівчини, від якої неодмінно одержиш гарбуза.

◆ Заздрив бджолам, що вони не хворіють цукровим діабетом.

◆ Дописався до знаку питання.

◆ Тема дисертації: «Кентавр, як гібрид людини і тварини».

◆ ...А в котів медовий місяць у березні.

◆ Камбала занадто скривджена: не досить, що на один бік сліпа, але — і без плавального міхура.

◆ Судження риби: «Ракові живеться краще, він хоч на вудку не потрапляє».

◆ Жарт природи — біла ворона.

◆ Погоду не може замовити навіть мільйонер.

◆ Чи годиться проваджати в останню путь ворогів зі сльозами радості?

◆ Півень певний: якби не закрив очі при співі, у нього так гучно не вийшло б.

◆ Моду судять. І з тих причин за нею останнє слово.

- ◆ У духовнонемічних дуже слабкий пульс думки.
- ◆ Відбитки ніг на стелі — автографи шизофреніків.
- ◆ «Що в наш час краще — аномалія чи патологія?», — допитувався один ненормальний.
- ◆ Хіба зайцеві на гаразд, що всі хижакі його люблять?
- ◆ Авторіві драми приснився сон, в якому позитивний герой протестував проти конфлікту з негативним. І ранком автор їх помирив.
- ◆ Побачивши його домашню бібліотеку, запитували: «І все це належить тобі?» «Ні, — скромно відповідав той, — сотням авторів».
- ◆ Чому Венера Мілоська гола? А як їй одягнутись без рук?!
- ◆ «Великий» художник: готовий допрацювати картини Рубенса.
- ◆ Бочка, в якій жив Діоген, сьогодні коштувала б грошей, що їх вистачило б на фешенебельну віллу.
- ◆ Покращили йому побутові умови: перенесли з могили в гробницю.
- ◆ Крук живе двісті років. Але ж він не курить, і не випиває.
- ◆ В останнього остолопа теж виростає зуб мудрості.

- ◆ Прагнення до свободи ламає грати.
- ◆ Цьвохкання батога — погана музика для коня.
- ◆ Трапляється, що в боротьбі за місце під сонцем — одержують місце на цвинтарі.
- ◆ Будь-хто може зазнати поразки; але перемагає сильний.
- ◆ Устами демагога проголошуються сумнівні істини.
- ◆ Сліпого брехуна запитали: «Чому ти осліп?». Він відповів: «Я зазірав правді у вічі».
- ◆ Найбільша симуляція: не бути причетним до майбутнього.
- ◆ Тінь, що переслідує людину — людина не може розтоптати й на екваторі.
- ◆ Паразити ні в кого не питають згоди щодо свого існування.
- ◆ Грішник розкаюється для того, щоб спорожити душу для нових гріхів.
- ◆ Багато з тих, що говорять: «Світ не без добрих людей», не повинні мати на увазі себе.
- ◆ Час не тільки лікує рани, але й робить нові.
- ◆ Раніше з небес випадала манна, а тепер — сажа.
- ◆ Сучасні горобці бояться опудала лише тоді,

коли воно рухається.

◆ Не всі рибки витримують животіння в акваріумі.

◆ Якби-то можна під мікроскопом побачити душу?

◆ Життя закоротке для розваг і задовге для труднощів.

◆ Кожен прожитий день наближає: кого до смерті, кого до безсмертя.

◆ Смерть інколи рятує людей від ще багатьох неприємностей.

◆ Смерть досить невихована гостя: вона приходить до нас без запрошення.

◆ Ввійшовши в кімнату до оптиміста, смерть сказала: «Я прийшла по тебе». Той підвівся і весело відповів: «Почекай, я одягну краватку».

◆ Песиміста смерть застала мертвого. На столі лежала записка: «Я не міг вас дочекатися».

◆ Весела смерть: лопнув зо сміху.

◆ Роман — твір, на який окремим письменникам потрібно більше паперу, ніж ерудиції.

◆ Драматург пережив багато драм, написаних ним самим.

◆ Початківець подавав надію, що кине писати.

◆ Неперевершений плагіатор — у нього навіть псевдонім крадений.

◆ Графоман має рацію, коли скаржиться, що його не хочуть друкувати.

◆ Писав так, що аж думкам було тісно.

◆ Є письменники, які дуже сподобалися б, якби перестали писати.

◆ Міні-плагіатор: краде тільки мініатюри.

◆ Епігон: спотворений зразок.

◆ Відомий романіст: завів роман з кількома жінками.

◆ Хоч мова роману була сухою, але в ньому не бракувало водички.

◆ Натхнення — хвиля настрою, під час якого людина стає автором або чогось вартих, або недолугих творінь.

◆ Його не друкували тільки тому, що він ще не друкувався.

◆ Молода актриса виходила із себе, бо не могла ввійти в роль.

◆ Поганих артистів теж запам'ятовують. Для того, щоб на їхні концерти не потрапити вдруге.

◆ Приготувався ввійти у храм мистецтва: засукав рукави, але забув помити руки.

◆ Після пісні зі сцени почався свист із залу.

- ◆ Факір не боявся підставляти свою голову... під лаври.
- ◆ Цей автор заблукав: ніяк не знайде себе.
- ◆ Є ерудити, на яких можна покластися в колі незнайків.
- ◆ Не плутайте землекопа з археологом.
- ◆ А все ж знаходяться вчені, які пояснюють і те, чого ніхто не знає.
- ◆ Синоптик — ворожбит погоди.
- ◆ Привіз диплом і сказав: «А тепер він мене везтиме».
- ◆ Високоставлений малоук.
- ◆ Є барани, які не розбираються не лише в біблії.
- ◆ Обдурити когось легше, ніж не дати себе обдурити.
- ◆ Боявся шліфувати свої думки, щоб не затупився мозок.
- ◆ Старих дурнів треба цінити більше. Хоч би тому, що вони скоріше помруть.
- ◆ Мудрому не важко прикинутись дурником. Але тупому дуже важко виглядати мудрим.
- ◆ Загострене отупіння.
- ◆ Не досить мати голову на плечах, треба її

ще й не втрачати.

◆ Недогарок ґнота втішав себе тим, що й Сонця-світила згасають.

◆ Ягуар, побачивши кота, вимовив: «І воно ще називає мене своїм родичем!».

◆ Кроти здатні не визнавати сонця.

◆ Не досить, що карлик, а ще й пігмей!

◆ Підлі теж патякають про благородство душі.

◆ Не стрибай із радощів, коли надто низька стеля.

◆ Все набагато серйозніше, ніж здається: божевільні частіше сміються, ніж плачуть.

◆ Коли людина співає, ще не значить, що їй весело. Треба послухати, що вона співає.

◆ «Невже таке велике щастя — вивести потомство?», — міркувала Зозуля.

◆ Щасливо все кінчається тільки в казках.

◆ «Хіба я повинен працювати без вихідних?», — сказав злодій, не змігши нічого потягнути.

◆ Принизливість — гонор лакеїв.

◆ «На цьому світі повинні бути всі рівними», — мовив високий, піднявши низького за чуприну.

◆ У красивої жінки важко побачити вади, бо жіноча краса засліплює.

◆ Коли жінка виставляє напоказ сукню, вона виставляє й себе в сукні.

◆ Дивлячись на жіночі ноги, чоловіки часто втрачають голови.

◆ Жінка не повинна бути ні занадто тонкою, ні занадто товстою. От де вже справді «золота серединка»!

◆ Можна знати психологію жінки і все ж не знати, що у неї на умі.

◆ Капелюшок, що сподобався жінці, рівноцінний короні.

◆ Дружин не купують, а обирають. І тим не менш це обходиться іноді дорого для чоловіків.

◆ Проблема емансипації жінки вирішена. Може, на часі емансипація чоловіків?

◆ Сімейне життя нерідко залежить від дипломатії стосунків з тещею.

◆ З деяких друзів виходять зразкові вороги.

◆ Як часто недруги попліскують нас по плечу!

◆ «Мій старший брат», — представив Їжак Дикобраза.

◆ Приручений ворог — подвійний ворог.

◆ А які прийоми самооборони застосувати проти ударів долі?

◆ Плюй на фортуну! Вона з тобою теж не панькається.

◆ «Почнемо свою лебедину пісню», — сказали жаби, забачивши бусла.

◆ Мрія високо піднятися штовхнула його на плазування.

◆ Єдине, чим він готовий був поділитися з людьми — це своєю хворобою.

◆ Його репутація ще сохне.

◆ Міг впевнено відстояти свою думку, якщо з нею погоджувались.

◆ Зарекомендував себе з найкращого боку. Але в нього був також другий бік.

◆ Мухомор отруйний, але зате який декоративний!

◆ І ніщо буває красивим. Наприклад, мильна бульбашка.

◆ Талант — це те, що всмоктують з молоком матері.

◆ Не все дар, чим ми наділені.

◆ За життя заслужив постамент. Заслужити пам'ятник не вистачило часу.

◆ Кожний є настільки художником, що може намалювати рибу в профіль.

◆ Другий Ейнштейн. Прізвище в нього таке.

◆ Безкрилі теж не раз мріють стати Ікарами.

◆ Все життя позичав чужі думки і не був боржником.

◆ «Я теж крилатий», — міркував горобець.

◆ В його голові було тісно думкам. І вони звідти втікали.

◆ Його ерудиція ще в енциклопедіях.

◆ Страх у душі боягуза прописаний постійно.

◆ Якщо сімейне життя — проза, то дошлюбний період закоханих — таки поезія.

◆ Від кохання хмеліють більше, ніж від вина.

◆ Любив книги, а закохався в бібліотекарку.

◆ Не стримуйся бажати ближньому найкращого. Це ще не значить, що так станеться.

◆ Найчастіше перевтілюються лицеміри.

◆ Штучна усмішка — схожа на оскал.

◆ Якби не зазнавався золотий зуб — він усього-навсього протез.

◆ Перед тим, як комусь втерти носа, — на-самперед подбай про свій ніс.

◆ Шлагбаумові подобається, як перед ним кланяються.

◆ Хвалився, що й драбиною добрався б до Місяця, якби було її до чого приперти.

◆ Начальник був такої високої думки про свою персону, що «я» скрізь писав з великої літери.

◆ Запрошені на чашку кави вимагали бутель самогону.

◆ Вищий від других на цілу порожню голову.

◆ Таємниця з багатьма... відомими.

◆ Подвійна обачність автора: написав псевдонім криптонімом.

◆ Верблюди не обплює тебе, як не підходи-
меш до нього близько.

◆ «Вовків боятися — в ліс не ходити», — ска-
зав мисливець. Пішов — і не повернувся.

◆ Хоч зрідка дивімось на себе збоку.

◆ Всі емісари прибувають з конкретною ме-
тою.

◆ Дехто намагається встромити палицю і в
колесо історії.

◆ Приховав минуле, щоб не потрапити в гірше
майбутнє.

◆ Якби-то і в житті мінус на мінус давав плюс.

◆ Лишатись із носом погано, однак залиши-
тись без носа — ще гірше.

◆ Прикрість фальшивомонетника: наробив
багато купюр, а гроші змінилися.

- ◆ Невезучого кусає навіть вуж.
- ◆ Манекен ніколи не вийде із себе.
- ◆ В поганого перукаря потерпають і вуха клієнта.
- ◆ Навіть докази спростовують.
- ◆ Якщо обставини закинули вас на глибину, а ви не вмієте плавати, не поспішайте топитись. Можливо, хтось кине рятувальний пояс.
- ◆ Сумнівайся і в сумнівах.
- ◆ Слонячим вухам заздять тільки пліткарі.
- ◆ Гроші не пахнуть, але спокусливо шелестять.
- ◆ Важко давати рецепти, не встановивши діагнозу.
- ◆ Від хвороби серця вмирають і безсердечні.
- ◆ Дійшов до того, що заздрих навіть чужим некрологам.
- ◆ Найстрашніша хвороба для підлабузника — біль в попереку.
- ◆ Комар не розіб'ється, а риба не втопиться.
- ◆ Всесвіт — найдосконаліший вічний двигун.
- ◆ Погода від барометра незалежна.
- ◆ Бур'яни ростуть і без підживлень.

◆ «Жити можна», — сказав Лис, потрапивши в курник.

◆ Антарктида — частина світу, де не ходять в босоніжках.

◆ Шакали люблять лише криваві банкети.

◆ Розжирілим теж інколи не вадить залити сала за шкіру.

◆ В горіховому лушпинні даремно шукати банана.

◆ Не ломитись у відчинені двері? А якщо за ними сидить бюрократ?

◆ Духовно кульгати не рекомендується навіть кривому.

◆ Як заварюєш кашу, пам'ятай, що можливо доведеться її висьорбати.

◆ Навіть крилаті не обходяться без ніг.

◆ Даремно годувати канарка на м'ясо.

◆ Немало людей готові проміняти духовну поживу на справжню, забуваючи, що переїдання шкодить здоров'ю.

◆ Графомани! Бережіть папір!

◆ Хоч скупі двічі платять, зате вимагають двох квитанцій.

◆ Окремих людей не купиш. Вони нічого не вартують.

- ◆ Котилась на дно, бо пустилась берега.
- ◆ Як тільки починає гавкати одна собака, зразу доокіл озиваються й інші. Собача солідарність!
- ◆ Пив по-чорному, а допився до білої гарячки.
- ◆ Коли помиляється сапер, гине сам, коли помиляється хірург, вмирають інші.
- ◆ Йому порадили: «Віднеси свої твори в Дніпро». Не зрозумів натяку і відніс їх у видавництво.
- ◆ Іноді зі сліпого намагаються зробити снайпера.
- ◆ Такий кінь, що й підкови для нього шкода.
- ◆ Прогресуюча відсталість.
- ◆ Покладали надії, що далеко піде. Пішов, але не тією дорогою.
- ◆ Поки що малий злочинець, але з великої дороги.
- ◆ Не любив шахи тільки тому, що ними не можна зіграти в «козла».
- ◆ Допитливий — поїхав на Полюс, щоб побачити земну вісь.
- ◆ Третіх премій не було, а перші і другі — постановили не присуджувати.
- ◆ Не перечте, коли дальтонік нарікає: «На цьому світі все таке сіре».

◆ А як би ви виходили зі становища, забувши щось написати, якби не було пост-скриптому?

◆ Футбол — Мекка чоловіків.

◆ До випивки підходив тверезо: пив за чужі гроші.

◆ «Як справи, вухатий?», — спитав Осел у Зайця.

◆ Своя сорочка ближче до тіла. Це в тому випадку, коли ти не без сорочки.

◆ Свою лисину вважав німбом мудрості.

◆ Перш ніж вмокнути в чорнило перо — подумай, що будеш писати.

◆ Туди, де тебе не ждуть, можна — не квапитись.

◆ Не варто боятись крокодилів у Гренландії.

◆ Закреслюйте дешеві думки ще не написаними.

◆ Не думай, не думаючи!

◆ Заїки! Не встрявайте в словесну дуель!

◆ Не лети, комарику, в гості до шершеня.

◆ Коли береш їжака голими руками, не гнівайся, що поколовся.

◆ Одяг первісних людей мав ту перевагу, що в ньому не відривалися ґудзики.

- ◆ Жарт — серйозна репліка зі сіллю.
- ◆ Благородні метали: золото, срібло, платина і свинець, який карає падлюку.
- ◆ Могорич — хабар на мові пияків.
- ◆ 3 точки зору осла — батіг страшніший за атомну бомбу.
- ◆ Важче знайти йога. Цвяхи завжди знайдуться.
- ◆ Кримінал — нещастя, від якого не можна застрахуватися.
- ◆ Після переоцінки цінностей, останні стали дешевшими.
- ◆ Під роги попадають не тільки тореадори.
- ◆ Повчитися б дубові живучості у верби.
- ◆ Три нулі — це щось від тисячі.
- ◆ Лук, як зброя, має великі переваги. Принаймні він не може зруйнувати світ.
- ◆ Іди — і обрій розшириться.
- ◆ Навколишній світ сам диктує мені думки. Я тільки його стенографіст.

ОЧИМА СЛІВ

Афоризми. Думки. Висновки

*Ці сентенції написані в сімдесяті роки,
коли совітський режим сягнув свого апогею.*

*Думки ці актуальні, бо боротьба зі злом
(а комунізм і є таким злом!) завжди доречна.
Бо зло має глибоке коріння і живуче насіння.
Тож боротися мусимо!*

Дай вільно висловитись, якщо хочеш почувти правду.

Публілій Сір.

◆ Де в чому я можу помилятись, але людство розбереться, в чому я мав рацію.

◆ Немає більшого злочину — як ошукувати народ.

◆ Країна, в якій мислячих людей зачисляють до божевільних — божевільна.

◆ Примирливі завжди можуть зрадити. Вони примиряться з тим, що так треба.

◆ Христос народжується раз на тисячоліття, а Іуди — чи не щодня.

◆ Нація без свободи слова — нація глухонімих.

◆ У справедливому суспільстві людину цінять насамперед за талант, а не за приналежність до якихось партій.

◆ Людина, що продає душу — гірша за повію.

◆ Ох, ці українчики з Христом на стіні, а Іудою в серці!

◆ Найбільша мука — все життя бачити свій народ поневоленим.

◆ Дуже мені прикро, що я належу до нації, яка не може постояти за себе на повну силу.

◆ Іноді любов до Вітчизни зазнає таких випробувань, що не кожен їх витримує.

◆ Нема темного народу. Є народ пригноблений.

◆ Домовимося так: заплачу тобі 30 срібняків, але не продавай мене.

◆ Тільки не переконуйте мене, що правда червоного (кривавого) кольору.

◆ Погано, коли до політики причетні одіозні постаті.

◆ На совісті Кремля стільки злочинів, що будь-який комуніст виглядає чорною людиною.

◆ Найбільш негідна адреса -- Москва, Кремль.

◆ Дай п'ятірку на фонд миру — її так не вистачає на мушку від автомата!

◆ Хто з іноземців пропагує радянщину, нагадує підступний мікроб, що спричиняє заразу.

◆ Багато дечого в цій країні можна змінити, лише змінивши саму систему.

◆ У країні, де ти постійно у ролі переслідуваного, життя стає кошмаром.

◆ Хто заступається за народ, тому найчастіше вготований шлях на Голгофу.

◆ Українець може потрапити швидше на Чукотку, ніж, скажімо, в Австрію.

◆ Подивіться на кордони Радянського Союзу і ви самі побачите, яка це жахлива клітка.

◆ Якщо Захід допустить, щоб Москва заволоділа світом, це буде зло, подібного якому не знало людство.

◆ Росія завжди була символом грубої сили. Москва і нині не порушує традицію.

◆ Дайте волю Росії, і вона зрусифікує увесь світ.

◆ Воля Кремля — неволя багатьом.

◆ Вільні люди ідуть на демонстрацію, коли хочуть. Раби — коли заставляють.

◆ Можна собі уявити, яка велика демократія у державі, де люди говорять про свої права пошепки.

◆ А варто б увести в радянську конституцію і такий запис: «Гарантуються всі свободи, за винятком свободи свобод». Було б оригінально!

◆ Закони теж бувають незаконнонародженими.

◆ На Сході брехня споконвічно сидить на троні. Міняються лише її адвокати.

◆ Панове, західняки! Давайте роззброюватись, щоб взяти вас голими руками!

◆ Підступність комунізму можна порівняти хіба що з раком.

◆ Коли на троні брехня, правду слід шукати за ґратами.

◆ Такий інтернаціоналіст, що й не знає, хто він.

◆ Найчастіше чужу мову полюбляють ті, що досконало не знають рідної.

◆ Приймати від ворога смерть, але не зрадити Вітчизні — вищий вияв любові до Вітчизни.

◆ Не знаю, від кого походить Дарвін, але я — не від мавпи!

◆ Найпевніше цитувати мертвих: вони вже не змінять переконань.

◆ Марксист дивиться на світ крізь щілину свого світогляду.

◆ Кінці в воду? Завжди актуальне для можновладців Росії.

◆ Все вдосконалюється. Вже маємо різнокольоровий друк, різнокольорове кіно, різнокольорову правду.

◆ Так багато завелося ораторів-брехунів, що найкраще затулити вуха.

◆ Народ і партія — єдині. Але секретарів обкому від народу охороняє міліція.

◆ Любити можна те, що не силують любити.

◆ Клітка не втрачає свого символу, хто б у ній не сидів. Найстрашніша клітка з чотирьох літер — СССР.

◆ Нема таких проблем у держави, які б не лягали на плечі народу.

◆ В цій країні легше пропасти безвісти, ніж

виїхати за кордон.

◆ Якщо розпинають правду, то як би мене не переконували, що це — заради правди — не повірю.

◆ Іноді те, що ціниться в Ханої, нічого не варте у Мадриді.

◆ Любов до України — найбільше щастя, якого я зазнав.

◆ Чужі звичаї, навіть гарні, не повинні стати ближчими від рідних.

◆ Не всі, кому потрібні гроші, продаються.

◆ Коли думаю про свою бідність, відчуваю, як сивію.

◆ У мене завжди кишені були жебраками, а душа — мільйонером.

◆ Будь сам собою, але май Бога в душі.

◆ Все покращується. Навіть — гірше.

◆ За переконання у нас, кажуть, не судять. Але часто — вбивають.

◆ Якщо насильство уже неможливо буде розстріляти навіть ракетами — це трагедія світу.

◆ Не до сміху, коли смієшся силоміць.

◆ Радянський кордон — місце, де сходяться держави і розходяться народи.

◆ Дивно, що ще не вивісили написи на тюрмах: «Ласкаво просимо дисидентів!»

◆ В тюрмі завжди є вакантні місця.

◆ Ви ніколи не думали: чи маєте право спокійно перебувати нібито на волі, коли кращі ваші співвітчизники сидять у в'язницях?

◆ Над усім глузує недоречність: недоречна смерть борців і недоречне народження холуїв.

◆ У нас гарантується така таємниця листування, що листи можна посилати без конвертів.

◆ Часто несимпатичні люди перевіряють листи — чи вони не написані симпатичним чорнилом.

◆ Не обурюйся, коли з тебе деруть три шкури. Радій, що не чотири.

◆ Колективне рішення: один пропонує, а всі мусять згоджуватися.

◆ Товариство «Братання людей» доручили очолити Каїнові.

◆ Хто стукає, тому відчиняють. Але інколи він жаліє, що стукав.

◆ Злочин донора: давати свою кров для кровопивці.

◆ Репліка буває переконливішою за цілу промову.

◆ Перед тим, як восторжествувати справедливості, довго торжествує кривда.

◆ Вжито заходів? Але, може, на користь оскарженого?

◆ Не так сильні, як страшні світу цього.

◆ Свобода друку на Сході проходить через свободу цензури.

◆ У країні, де жорстокий режим, кожний має нагоду бути підозрілим.

◆ Мені судилась важка дорога. Але на щастя обабіч неї траплялися люди.

◆ Пораду «добивайтеся» тут часто можна розуміти буквально.

◆ Спочатку переконували прикладом, а потім — прикладом.

◆ Не повірять і в Бога — якщо це вигідно.

◆ Патріотична травма — підірватися на ленінському суботнику.

◆ Знати наперед майбутнє настільки страшно, що пророків або розпинали, або каменували.

◆ Одна категорія злодіїв найнебезпечніша: та, що хоче обікрасти уми.

◆ Волю: хай мене продадуть, ніж мають купити.

◆ Хіба я не представляю цікавості, коли мною так цікавляться?

◆ Не падай перед сатаною на коліна, бо може стати ще гірше: він може подумати, що ти молишся.

◆ Підсудний — лис, потерпілі — кури, суддя — тхір, прокурор — яструб. Вирок: стережіться, кури!

◆ Який лицарський вік! Ніхто не ховається за когось, а в собі.

◆ Казарма гартує тіло, але вибиває розум.

◆ У нечесній війні дезертир — чесна людина.

◆ Тут навіть оптимісти чекають гіршого.

◆ Гасло: «Вперед до національної катастрофи!»

◆ Люди, які надто хочуть втертися у довір'я, завше викликають підозру.

◆ Автограф Наручника: найвище цінував я свободу!

◆ Смішно, коли духовних карликів величають титанами.

◆ Все міняється. Навіть людодіди.

◆ Що там говорити, коли вже й історія не може обійтися без свідків.

◆ Скільки треба намучитися, щоб мати право померти в злиднях!

◆ Генерали брязкають зброєю, а дипломати брязкають слиною.

◆ У світі нема такого уряду, який би заявив, що він проти інтересів народу.

- ◆ І раби рухали суспільство вперед.
- ◆ Ідоли люблять, коли їм створюють культ.
- ◆ Слабодухих впізнаєте, як вас почнуть переслідувати: вони перші перестануть з вами вітатися.
- ◆ Був надзвичайно чесним: в його дописах ніколи не було ні краплі брехні.
- ◆ Осел поскаржився Левові на Вовка. «Розглянемо на зборах», — пообіцяв Лев. І розглянули: зняли з Осла шкуру.
- ◆ А що вибирати з нічого?
- ◆ Привілей: сидить у найкращій тюрмі Союзу.
- ◆ Щоб порушити закони пекла, треба знищити пекло.
- ◆ Співвітчизники! Коли нарешті почуємо, як стогне Батьківщина?
- ◆ Що варті 55 ленінських томів, коли десятки великих народів позбавлені незалежності і волі?
- ◆ Хіба Золота Орда трималася тільки на золоті?
- ◆ Кажуть: революція триває. Так чи не зарано ми покинули барикади?
- ◆ Зразок радянського інтернаціоналізму — зразок вовчої солідарності: кволик загризаять.
- ◆ Тут любов до Росії називають патріотизмом: любов до України — націоналізмом.

◆ Якщо профспілки іменують школою комунізму, то тюрми, мабуть, відносять до університетів.

◆ Тут за хабар відкупиться злодій, але не дисидент. Злодійська система!

◆ Ех, Захід! Скільки разів не прореагував на наше «SOS»!

◆ Навіть льодові пустелі Півночі приєднані до території СРСР.

◆ Можете уявити собі, яка то «невинна» державна таємниця, якщо за неї судять до розстрілу!

◆ Коли на герць стають дві темні сили, бажано, щоб загинули обидві.

◆ Якщо ідіоти завжди страждають за свою тупість, то філософів карають за їхній розум.

◆ Мрія крота — прорити наскрізь світ.

◆ Нічого так не шкодить радянській державі, як правда про неї.

◆ Сила ворога не тільки в його силі, але й у твоїй слабості.

◆ Який вітер не дме, а лози гнуться.

◆ Найнегідніша підступність чорта — коли він знову робиться ангелом.

◆ Можна жити і без спинного мозку. Інакше чим пояснити появу безхребетних?

◆ Тільки варан¹ виживає між зміями.

---

¹Ящірка, що не боїться зміїної отрути у великих дозах.

- ◆ Остання зволоч? Якби-то.
- ◆ Мрія кагебіста: придбати шапку-невидимку.
- ◆ Хто тривалий час ламає чужі уми, може звихнути і свій.
- ◆ Кремлівські стіни — барикади: з одного боку комуністичний режим, з другого народ.
- ◆ Іноземцю, який мені не вірить, раджу переселитись в ССРСР.
- ◆ Комунізм провокує у світі десятки агресій, які іменують національно-визвольним рухом.
- ◆ Китай розуміє, що від «північного ведмедя» його не захищає надійно китайська стіна.
- ◆ Пізно буде воювати з комунізмом, коли Білий дім стане філіалом Кремля.
- ◆ Знаючи, що у світі багато негідного, не обов'язково ставати самому негідником.
- ◆ Я жив погано, але не підло.
- ◆ Я буваю веселим тоді, коли не бачать моїх злиднів.
- ◆ «Треба мріяти», — сказав Ленін. І відтоді комуністи мріють закабалити світ.
- ◆ Соціалізм схожий на шашіль: підточує свободу цілому світові.
- ◆ У смертній агонії комунізм завдасть демократії ще багато лиха.

◆ Рано чи пізно комунізм повинен би загинути, але до того покалічить життя мільйонам.

◆ Іноді полегли борються, а живі дезертирують.

◆ Нема такого болю у Вітчизни, який не болів би патріотів.

◆ Народ, позбавлений незалежності, не в змозі проявити себе повноцінно.

◆ Чого я ненавиджу радянщину? Якби ви її так розпізнали, як я, то теж би ненавиділи.

◆ За ідею варто таки накласти головою. Важче померати перекотиполем, нічого не зробивши для свого народу.

◆ Хто не бреше, того в Союзі до трибуни не допустять.

◆ Засідання політбюро нагадує збіговисько скорпіонів.

◆ Страшний лад, яким не дорожать тисячі людей. Але ще страшніший, коли ним не дорожать мільйони.

◆ Комуністична система «гуманна»: лікує божевільних і запроторює до божевілень розумних і мислячих.

◆ Тільки одностайний народ — велика сила. В інших випадках він — податлива юрба.

◆ Хто пригнічує власний народ, не бажає добра жодному народові.

- ◆ Не допускайте руку Москви до свого горла.
- ◆ Грізний противник бореться з ворогом і після смерті.
- ◆ І кремлівська стіна не вічна. Гнів народів колись розметає її.
- ◆ Щасливий народ, який не знав поневолення; гуманний народ, який не поневолював інші народи; винятковий народ, який не родив тиранів.
- ◆ Жорстокий лад завжди вводив у своє судочинство смерть, як міру покарання.
- ◆ Багато народів мають претензії до Росії: одних вона поневолила, в інших загарбала території.
- ◆ Вільна держава — як це багато значить для народу!
- ◆ Зривати машкару комунізму, викривати його нутро — справа, яка робить честь будь-якій людині.
- ◆ Покірні не обирають шлях боротьби: вони ідуть дорогою примусу.
- ◆ І в мороці треба вірити у світло.
- ◆ Жити і боротися — багато. Але перемогти — ще більше.
- ◆ Велике торжество цивілізації — жодної поневоленої нації!
- ◆ Матюк — одне з надбань культури соціалізму.

◆ Лозунги Леніна наскрізь брехливі. Практично комунізм сам довів це.

◆ Апологети комунізму (Маркс, Енгельс, Ленін та інші) ні менше, ні більше, як шахраї міжнародного масштабу.

◆ В океані політики ленінізм — течія найхолодніша.

◆ Навіть у понятті «злиття націй» відчувається дух насильства. Тож не дивно, що це поняття висунув комунізм.

◆ Лик радянщини — одна безличність.

◆ Спалені церкви і каплиці, понівечені гробниці і могили — все це на совісті безкультурного і безличного комунізму.

◆ Руйнуючи пам'ятники того чи іншого народу, тим самим плюють йому в душу.

◆ Без зусиль кайданів не позбудешся.

◆ Хто поборе комунізм, заслуговуватиме золотого пам'ятника.

◆ У мужніх один привілей — боротися.

◆ Я дуже сентиментальний до слова «Батьківщина».

◆ Бог — величина всесильна, і зрозуміти її в усіх вимірах — завдання непосильне.

◆ Для людського розуму Бог — поняття непізнане і недосяжне.

- ◆ Вже знаю, що таке пекло. А от в раю ще не жив.
- ◆ Майбутнє здатне обійтися без сьогоднішнього.
- ◆ Вільно мислити має право кожен.
- ◆ Із катівень КГБ боягуз повертається вже стукачем.
- ◆ Колектив — велика сила, але при умові, що це колектив односторонців.
- ◆ Для чого ж міліція, коли в цій країні і так порядку нема?
- ◆ На Сході навіть слова під подвійною підозрою: кожне — окремо і кожне — в контексті.
- ◆ У Росії традиційно шпигують за людьми.
- ◆ І великому митцеві не можна прощати, коли він служить мерзоті.
- ◆ Поезія для українця повинна починатися з «Кобзаря».
- ◆ У природі, у Всесвіті якраз таяться загадки самого Бога.
- ◆ Одному Богу відомо, скільки ще палахкотіти Сонцю.
- ◆ Насильство — спільний знаменник усіх комуністичних режимів.
- ◆ Брехня — тенета, які комунізм розставляє для довірливих.

◆ Моральним гнобленням Ради намагаються витравити у народів потяг до волі.

◆ Соціалізм — ярмо, в яке запряжені цілі нації.

◆ Кажуть, комунізм мріє винайти кайдани для душі. Цілком імовірно.

◆ Що ж то за воля, коли всі ходять на колінах?

◆ То дрібниця, що я стану жертвою комунізму, тільки б моя боротьба не була даремною.

◆ Я не вважаю своєю Батьківщиною цю величезну клітку. Моя Вітчизна — поневолена поки що Україна.

◆ Незалежність — перша умова прояву високих моральних критеріїв народу.

◆ Є такі, що, стріляючи в небо, хотіли б влучити у Бога.

◆ Боягузи завжди лояльні.

◆ Якщо вільний світ дасть себе закабалити, йому залишається тільки проспівати «Інтернаціонал».

◆ Сам примус повинен породжувати опір.

◆ Споконвічно так: визволителям — шана, загарбникам — ненависть.

◆ Громити загарбників — завжди похвально.

- ◆ Колись мої думки вибухнуть, мов бомби.
- ◆ Шевченко дивиться суворо з-під брів на ворогів. І на нас з вами — за нашу інертність.
- ◆ Великдень для моєї Вітчизни ще не настав.
- ◆ Дехто володіє діамантами, а я навіть не бачив їхнього блиску.
- ◆ У час деформації людських душ безкомпромісна совість — неоціненний скарб.
- ◆ У цій країні населення багато, а людей — обмаль.
- ◆ Доки живий комунізм, доти людство в небезпеці.
- ◆ Талмуди Леніна стоять на сторожі поневолення народів. Тому кожен його рядок нагадує рядок колючого дроту.
- ◆ Жовтневий переворот не оправдав сподівань народу. Він тільки виявивсь особистою помстою Леніна цареві.
- ◆ Марксизм не визнає критики, яка стосується його.
- ◆ Небезпекою пошесть марксизму не поступається пошесті чуми.
- ◆ Режим посягає на багато прав громадян. Навіть на ті, що формально дозволені конституцією.
- ◆ Вся політика комунізму злочинна, так як кінцева його мета — поневолити світ.

◆ Хто агітує працювати ще більше, працює тут найменше.

◆ Держава, яка має грізну зброю і незадоволених людей — не найсильніша держава.

◆ Я не боюсь режиму, але виходить, що він боїться мене, поскільки не випускає зі своєї клітки.

◆ Я за безсмертя Христа, але — проти безсмертя Юди.

◆ Фарисей — духовний шахрай.

◆ Готовий до «подвигу» на зло людству.

◆ Найнепривабливіша з міфологій — сучасна радянська.

◆ Дивно, як то режим Рад не додумався назвати свою державу Аркадією.

◆ У радянщини всі негідники, хто не солідаризується з нею.

◆ Після виклику в КГБ — годиться подихати свіжим повітрям.

◆ Яка висока свідомість у людини, що не бажає вступити у партію!

◆ Ніколи не жертвував у «фонд миру». Але свої афоризми пишу у фонд Свободи.

◆ Щобільше монолітний Захід, тим більше тремтить і скаженіє Москва.

◆ Краще вийти на поле бою, ніж мирним шляхом підписати вирок свободі.

◆ Хто не протидіє комунізму, той в кінці кінців експлуатується ним.

◆ Безпечність Заходу може довести і до такого пейзажу: танки Рад на вулицях Парижа.

◆ Радянську ідеологію від інших відділяє колючий дріт.

◆ Раба не тягне до тих, хто закував його у кайдани.

◆ І маріонетка виглядає високою у власних очах.

◆ Зайди в усі часи розкопували наші (українські) могили.

◆ Шкода, що за будь-яких загарбників увесь народ не ставав опришками.

◆ Тут лише з дисидентами борються до смерті. І часто в буквальному розумінні.

◆ На Сході прислухаються не тільки до слова, а й до інтонації, з якою воно мовлене.

◆ З усіх кольорів тут надається перевага червоному.

◆ Господи, яким бідним був світогляд Дем'яна Бідного!

◆ Маяковський не стільки поет, як крикун комунізму.

◆ Неправда, що тут будують неякісно: гляньте, які міцні тут тюрми.

◆ Немає мерзеннішого видовища, ніж обійми двох деспотів (наприклад, Брежнєва і Кастро).

◆ То непогано, якщо тебе виключили з партії за те, що ти нарешті став людиною.

◆ У Радянському Союзі справедливість в обіг ще не пускали.

◆ Диктатори завжди говорять від імені народу. Але говорять не те, що думає народ.

◆ Кажуть, у древній Ассирії було дві столиці. Тепер одна столиця хоче закабалити цілий світ.

◆ Перемог без боротьби не буває.

◆ Дорога правди іноді проходить під шибенецею.

◆ Сонце волі зійде над світом лише після того, як закотиться п'ятикутна зізда комунізму.

◆ Тільки б не запізно зрозумів світ — яка йому грозить небезпека.

◆ Світе, приготуй мечі: на кожний континент комуністичний спрут запускає свої щупальця.

◆ Думку переслідують. Але вона не ходить у кайданах.

◆ Живеш у такий час, що не викличеш підлотника на дуель, а мусиш навіть подати йому руку.

◆ Поки що замикаю свої думки на три ключі. Прийде час і я випущу їх на волю.

◆ Підкоряючи Байкальський хребет, не одному зламало хребет.

◆ Улюблений колір диявола — червоний.

◆ Концтабори Рад — філіали пекла на цьому світі.

◆ Комунізм довів, що з часів Данте до наших днів пекло удосконалюють.

◆ Іноді революція потрібна народу частіше, ніж раз на чверть століття.

◆ Живі, не будьте байдужі: душі розстріляних волають про помсту.

◆ Експансіонізм (комуністичний особливо), якщо його не присікти, стає ще нахабнішим.

◆ Обличчя комунізму жовчне, нутро отруйне і чорне.

◆ Кому винесена апаратом КГБ негласна смерть, того вже ніхто не врятує.

◆ Як не дивно, але двадцяте століття зберегло і піратів, і рабів.

◆ Найстрашніший кошмар — комуністична дійсність.

◆ І мурашки червоні найагресивніші.

◆ Советський Союз нагадує трясовину — з нього рідко хто вибирається.

◆ Для солдатів часто є ворогами ті, що за їхніми спинами.

◆ І цар, і Ленін виношували мрію про «єдиную і неділімую» Рассею. Отже, їхня стратегія щодо поневолення народів збігається.

◆ Здавалося б, мудрій людині досить жити розумом. Але життя заставляє вдаватися і до хитрощів.

◆ Якби я не знав, що ця думка належить Дідро, міг би подумати, що вона Марксова.

◆ Пафосом слів диктатори намагаються заширмувати дійсність.

◆ Хто коли питав рабів про їхні бажання? Звідси висновок: раби повинні самі здійснити своє бажання — здобути волю.

◆ Свобода завжди буде тим маяком, на який пливтиме корабель людства.

◆ Комуністам не до вподоби навіть саме слово «свобода».

◆ Коли б Ради були людяніші, то ішли б на зближення зі світом, а не відгороджувались би від нього.

◆ Духовний гангстеризм — комуністична ідеологія.

◆ Москва не терпить великих національних постатей. Особливо, коли вони не грають у її дудку.

◆ Якщо один народ вершить суд над диктаторами іншого народу, національна гідність того народу не ображається.

- ◆ Комунізм ніколи не позбудеться тавра ганьби.
- ◆ Стовпи комунізму — як ви на сьогодні струхлявіли! Тож не дивно, що для вас небезпечні свіжі віяння.
- ◆ Не минає і дня, щоб комуністичний павук не снував свою павутину.
- ◆ Не вірю, що мавзолей переживе єгипетські піраміди.
- ◆ Доки існує комунізм, світ не зможе вільно зітхнути.
- ◆ Москва дотримується тільки тих договорів, котрі їй вигідні. Всі інші в потрібний момент вона грубо порушує і ламає.
- ◆ Комунізм — режим без совісті.
- ◆ Найбільш стеклий комунізм радянський. Після нього — кубинський.
- ◆ Цивілізація ніколи не покінчить з колоніалізмом, не покінчивши з комунізмом.
- ◆ Найгірше доведеться світові, коли крапку над «і» ставитиме комунізм.
- ◆ Цигана не здуриш побрехеньками, що щастя чекає на нього в колгоспі.
- ◆ З появою у світі соціалізму бюрократизм вступив у нову фазу.
- ◆ У наш час термін «член КПСС» звучить як пристосованець.

◆ Злочини, про які нам відомо, що їх чинить більшовицька хунта, дрібниці у порівнянні з тими, про які ми не знаємо.

◆ Апартаменти Кремля — це вертеп сатани, що прибрав людську подобу.

Для Росії бандити всі, хто зі зброєю в руках бореться проти її насильства.

◆ Комунізм розглядає територію Союзу як стартову площадку для завоювання світу.

◆ Новоутвори комунізму (де б вони не виникали) треба знищувати в зародку.

◆ Хто до себе монголів допустить, той монгольського іґа зазнає.

◆ На дереві кривди не вродить плід справедливості.

◆ У рабстві і кістки ниють, і голова болить.

◆ Радянський Союз який завеликий, такий і безкультурний.

◆ Справді культурним людям прикро, що живуть у такому свинарнику, як Радянський Союз.

◆ Паскудна кума найбільше себе хвалить.

◆ Немає більших злочинців з великої дороги, ніж члени політбюро.

◆ Маскуючись, комунізм інколи реабілітує мертвих, але вбиває живих.

◆ Важко знайти більшого людиноненависника, ніж комунізм. Заради своїх маніакальних намірів комунізм таємно знищує мільйони людей.

◆ Комунізм — споконвічний ворог національного. Будь-який націоналізм, відстоючи інтереси нації, стає поперек горла комунізові.

◆ Поки у світі існує така мерзота, як комунізм, будь-яка нація може бути згвалтована.

◆ Кати завше маскують власне лице.

◆ Комунізм найшвидше прижився в Росії, бо для грубої натури росіян ця течія найбільш близька. Так би мовити, психологічна сумісність грубості й насильства.

◆ Русифікація зробила свою чорну справу. І як це не прикро, треба визнати: зараз українська нація хвора.

◆ Все нахабне, безчесне, потворне прикочувало в Україну зі сходу.

◆ Комуністична ідеологія — конвеєр спустошення душ.

◆ Капіталізм вкладає гроші, щоб мати прибутки, комунізм — щоб поневолити світ.

◆ Особливі прикмети злочинця: червоний прапор з серпом і молотом.

◆ На комуністичну приманку клюють племена і нації найбільш відсталі.

◆ Розумні люди завше виїздили з Росії.

◆ Комунізм віддає перевагу податливим, а не мислячим.

◆ Серед людей споконвічно об'являються іуди одиниці. Одначе комуністичний режим заохочує масове іудство.

◆ На Сході жоден собака не ходить у наморднику.

◆ Боротись з насильством — обов'язок прогресивної людини.

◆ Тільки комунізм здатний розділити одну високоцивілізовану націю на дві частини, намагаючись посварити один і той же народ, як ми це бачимо на прикладі Німеччини.

◆ У вільному світі поїдеш, куди захочеш. У невільному тебе силоміць повезуть у Сибір.

◆ Девіз комунізму: якщо тебе неможливо переконати, то, можливо, закатрупити.

◆ УПА як військовій формації не вистачало всього. Але скільки в неї було завзяття і ненависті до ворога!

◆ Нам тільки здається, що на Землі мир: комунізм воює зі світом щодня.

◆ Вільний світ ще не розуміє всієї небезпеки комуністичної неволі, бо він ані дня не жив у цьому свавіллі.

◆ Якщо комунізм запанує в світі, це буде не меншим руїновищем, ніж вселюдський потоп.

◆ У людському серці, де є місце для Бога, вже не вистачає місця для Леніна.

◆ Немає більш невдячної роботи, ніж вихвалити зло.

◆ Важко не датися чортові в руки, коли ти весь час у нього під руками.

◆ Боже боронь вас звідати «доброту» комунізму на власній шкірі.

◆ І один у полі воїн, коли він воює за правду.

◆ Ліквідуючи людину, безсовісники також переживають... Але переживають, щоб про це не довідався народ.

◆ Багрянний — людина, яка надто правдиво розповіла, що таке комунізм.

◆ Тут навіть у людей інтелігентних професій помітні грубі манери в поведженні. Це так звана «радянська простота».

◆ Щоб козирнути перед світом, все краще іде на експорт, все гірше залишається своїм громадянам.

◆ Ви можете собі уявити — як це жахливо жити нормальній людині в божевільній державі?

◆ З боягузів дуже легко робити покірних.

◆ Зло важко викорінити тому, що воно надто глибоко пускає коріння.

◆ Ми німі. Ми сліпі. Ми байдужі. Але страждаємо через це самі.

◆ Я пізнав комунізм глибше, ніж дехто збоку. Але я волів би пізнати його збоку.

◆ Коли народ протестує, його карають. Але коли народ не протестує, з ним поступають як завгодно.

◆ Конституція (влада) може позбавити народ права протесту, але це право повинне жити в крові народу.

◆ Народ, який відчуває до себе неповагу з боку держави, віддячує їй тим же.

◆ Курйоз долі: нести тягар ладу і бути його прихильником.

◆ Справді людяні люди державних посад у нас не займають.

◆ Україна, як держава, можлива тільки при повній незалежності від Росії. Інакше вона лише географічний термін.

◆ На рахунку великого афериста — комунізму — мільйони обдурених.

◆ З часу більшовицької окупації моєї Батьківщини український народ пролив море сліз.

◆ Чужинці посіяли між моїм народом ненависть, щоб його легше гнобити.

◆ Чорна совість комунізму забризкана кров'ю мільйонів праведників.

◆ Зараза поширюється не тому, що її люблять. Вона поширюється тому, що десь для цього

виникають сприятливі умови.

◆ Які б негативні епітети не вжив до комунізму, вони не спотворять його гірше, ніж він є насправді.

◆ Нелегко мені пишеться: адже весь час я повинен згадувати про таку мерзоту.

◆ Безкомпромісна людина воліє бути по другий бік барикади з комунізмом, навіть якщо б їй судилася поразка.

◆ Загальновідомо, що найпідступніший з дияволів — червоний.

◆ Виграти дуель з дияволом важко, але вже сам факт — кинути йому виклик — щось значить.

◆ Невже цивілізації потрібно було розвиватися тисячоліття, щоб у світі існували недосконалі системи?

◆ Справжні поети пишуть за велінням совісті: офіційні — як велить партія.

◆ Продажне мистецтво не буває високим.

◆ Перед митцями на Сході постає троякий вибір: боротися, хитрувати або продатися.

◆ Я жив у підлому світі, де і довір'я поверталося проти мене.

◆ Комуністичний фанатизм страшний не своїм фанатизмом, а своїми намірами.

◆ У людства не можна викрасти сонця, але

будьмо насторожі — у людства можна викрасти Землю.

◆ Живемо в час, який не дозволяє тримати меч у піхві. Хто відкладає борню, зраджує справі.

◆ З мого народу здирали шкіру за те, що він боронився у власному домі.

◆ Живемо-боремось-гинемо... А що ж залишається? Приклад наступним.

◆ Горе поневоленій землі, але подвійне горе, якщо на ній переведуться месники.

◆ Смерть не одного диктатора не справджувала очікування народу.

◆ Мудрець зміг би управляти державою, але він цього не прагне.

◆ Так боїться за свою голову, що стинає чужі.

◆ Дехто й по трупах ступає, як по сходинках.

◆ Дорожча ціна не мати влади, але бути кимось в очах власного народу.

◆ Найнікчемніша посада — слуга комунізму.

◆ Раз ти витримав соціалізм, ти витримаєш будь-що.

◆ У радянського режиму є багато таємниць і від людства, і від власного народу.

◆ Режим не вічний, але й ми не вічні.

◆ Може генеральним прокурорам деяких країн було б доречно посидіти на тюремних нарах?

◆ Давайте вгостимо кровопивців їх власною кров'ю!

◆ Диктатори не зрікаються влади за велінням совісті.

◆ Домагання загарбників кожному зрозуміле.

◆ Докопуватися правди — небезпечно. Але — треба!

◆ У мого народу багато гарного, але його споганили зайти.

◆ Щоб нація справді була нацією, а не натовпом, їй потрібна самостійна держава з великою дисципліною культури.

◆ Якщо ви з цих висновків хоч трохи зрозуміли, яке це жахіття радянський лад, я свою функцію виконав.

◆ Нащо б мені займатися політикою, якби її справедливо вели ті, хто до неї причетний?

◆ Зло не щезне само по собі.

◆ І в Ціцеронові часи карали (мстили) за правду.

◆ Злий дух перекидається навіть у ягнятко.

◆ Омана плете свої тенета непомітно.

◆ Є речі, які людині не дано пізнати. Є рубежі, яких людині не досягнути.

◆ Все, що для людини залишається незбагнаним, є компетенцією Творця.

◆ Ілюзії бувають привабливими, бо запізно розпізнаються.

◆ Облуда — сильний наркотик.

◆ Насамперед невірникам треба усвідомити, що у них незавидна доля.

◆ Найгірше — це коли і у власному домі гірко.

◆ Про радянську військову присутність: гості, що й з хати не випровадиш.

◆ Пів Європи скуштувало, а цілому світу гірко.

◆ Дорого тому обходиться, хто кличе на допомогу диявола.

◆ Бісівське кодро на підступних витівках і живе.

◆ Диявол з тобою запанібрата, коли ти йому продався.

◆ Найкоротша характеристика комунізму: обезличений лицем і безсовісний душею.

◆ Чи завжди відає Бог, що замишляє диявол?

◆ Ослам звично привикати до батога.

◆ Правдошукачі повинні цінуватися дорожче

від шукачів золота.

◆ Живу на рідній землі, але в чужій державі.

◆ До чесної Мети можна добиратися тільки шляхом Правди.

◆ Життя зробило мене борцем; розуміння світу — філософом; а талант мені даний Богом.

ЗМІСТ

ФОРМУЛИ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ	3
МІРКУВАННЯ ДОЗАМИ	41
КОЛООБІГ	94
ОЧИМА СЛІВ	141

Дмитро Арсенич. Постріли з лука.
— Косів. Писаний Камінь. 2017. — 176 с.

Косів
"Писаний Камінь"

Підготовлено до друку 13. 08. 2017.
Підписано до друку 16. 08. 2017.
Формат 60x48/₁₆. Папір офсетний.
Гарнітура Ariel Суг.
Друк офсетний.

Видруковано в ПП «Писаний камінь»
(директор М.Д. Павлюк),
м. Косів, вул. Незалежності, №28
Свідоцтво Державного реєстру
серія ІФ №5083
Тел/факс (03478) 2-24-91
E-mail: evrira-pk@ukr.net